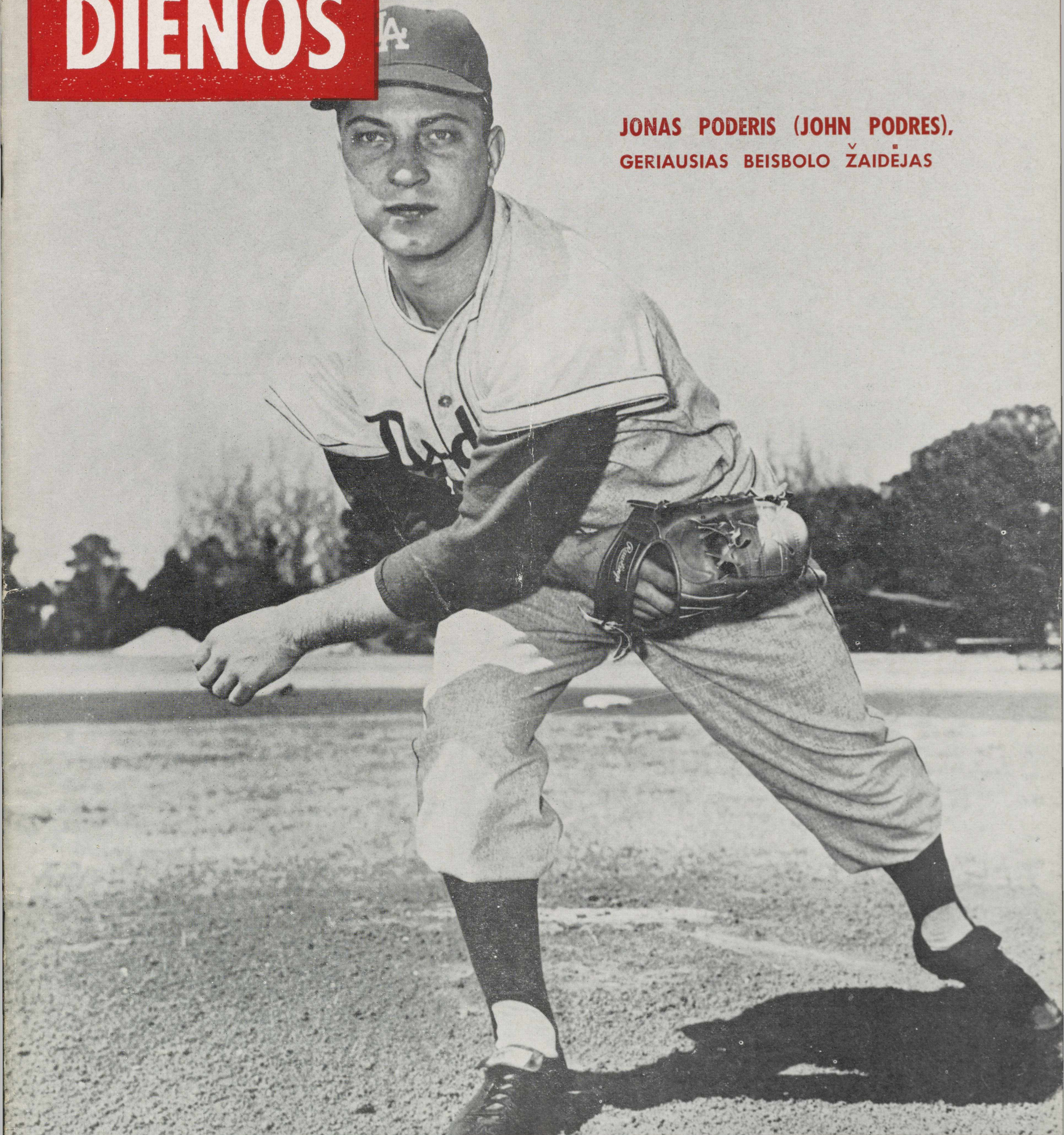

L I T H U A N I U

DIENOS

**JONAS PODERIS (JOHN PODRES),
GERIAUSIAS BEISBOLO ŽAIDĖJAS**

LITHUANIAN DAYS
NOVEMBER, 1959

1959 M. LAPKRIO MĖN.

TURINYS ★ CONTENTS

TAUTINIS BUDRUMAS	3
BALTŲ INSTITUTAS IR AKTUALIEJI LIETUVOS ISTORIJOS RŪPESČIAI, pokalbis su dr. Ivinskiu	5
A. girdas Gustaitis, JCNAS PODERIS, LIETUVIS BEISBOLO ŽAIDĖJAS	6
S. Čiurlionienė, NĖRA KO GAILĖTIS, apybraiža	8
V. adas Šlaifas, POEZIJA, Po karo, Kaip žvaigždės, Prisiminimui ir kt.	9
V. R-tis, GYDYTOJAI SĄVO SUVAŽIAVIME	10
J. D. ir A. S., LIETUVIAI-KINO FILMUOSE	11
Pr. Alšėnas, LAISVOJO PASAULIO ATEITIS, iš pokalbio su "Mirties salos" autorium	12
P. V-nas, VENECUELOS LIETUVIAI	13
V. Pakalnis, DIDVYRIAI IR IŠDAVIKAI, tęsinys.	16
Ignas Šeinius, MĖNESIENA, vaizde.is	17
KNYGOS IR AUTORIAI	17
VEIDAI IR VAIZDAI, i.iustruotoji kronika iš viso pasaulio liet. gyvenimo	18
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI, smuikioji kronika	19

ENGLISH SECTION

ABOLISHMENT OF THE PRIVATE PROPERTY, from the Lithuanian P. W. Urban	21
"INSIDE THE CAPTIVE BALTICS"	22
SELECTED LITHUANIAN SHORT STORIES, by Charles Angoff	23
LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS, XXII, by A. Bernotas	24
LITHUANIANS MAKE NEWS	25
KAPAI SVETUR. Vaizdai Vėlinių vakarui	26

Bernardas BRAZDŽIONIS	Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Juozas KOJELIS	Reportažo Redaktorius / Feature Editor
Juozas TININIS	Literatūros Redaktorius / Literature Editor (in absentia)
Milton STARK	Anglų klb. vyr. Redaktorius / Senior English Editor
Daumantas ČIBAS	Foto Redaktorius / Photo Editor
Dalilė POLIKAITIENĖ	Anglų k. Redaktorė / English Editor
Antanas PAULIUKONIS	Redaktorius-Administratorius / Managing Editor

BENDRADARBIAI REDAKTORIAI ATSKIRUOSE MIESTUOSE IR VALSTYBĖSE / ASSISTANT EDITORS
VL. ADOMAVIČIUS, Boston, Mass.; AL. ASTAŠAITIS, Detroit, Mich.; VL. BŪTĖNAS, Chicago, Ill.; V. A. BRAZIULIS, Cleveland, Ohio; J. IGNATONIS, Chicago, Ill.; J. A. JŪRAGIS, Sydney, Australia; S. NARKĖLIŪNAITĖ, New York, N. Y.; B. RAUGAS, Philadelphia, Pa.; V. ROCIŪNAS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; P. W. URBAN, Cleveland, Ohio; V. VERIKAITIS, Toronto, Ont, Canada; V. VOLERTAS, Baltimore, Md.; A. VINGIS, Melbourne, Australia.

NUOLATINIAI FOTO BENDRADARBIAI LAISVAME PASAULYJE / PHOTOGRAPHERS
J A V: BOSTON, Mass. — P. Biomas, R. Bričkus. BROOKLYN, N. Y. — V. Augustinas, V. Mažeilis, G. Penikas. CHICAGO, Ill. — A. Guibinskas, B. Lungys, V. Noreika. CLEVELAND, Ohio — V. Bacevičius. LOS ANGELES, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Reivydas. MANCHESTER, N. H. — K. Daugėla. NEW HAVEN, Conn. — P. Jasiukonis. OMAHA, Nebr. — Kun. L. Musteikis. PHILADELPHIA, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys. WASHINGTON, D. C. — J. Trilupaitis - Photo Alda. WATERBURY, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. CANADA: HAMILTON, Ont. — A. Juraitis. MONTREAL, P. Q. — L. Stankevičius. TORONTO, Ont. — J. Dvilaitis, Luna Photo Studio, V. Macas. AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakauskas, E. Karpavičius. S. AMERIKA: L. Kančauskas.

ANTHONY F. SKIRIUS, Leidėjas / Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD Leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais.

Redakcijos ir Administracijos adresas / Address all Editorial and Subscription Mail to:

LIETUVIŲ DIENOS / LITHUANIAN DAYS
9204 SOUTH BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIFORNIA
PHONE: PLYMOUTH 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIŲ", LEISTŲ 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo.
Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.
Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio m. / Published monthly, except July and August
Atskiro numerio kaina 65 centai. Single Copy 65¢
PRENUMERATA METAMS \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA \$10.00
SUBSCRIPTION \$6.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION \$10.00

"SECOND CLASS POSTAGE PAID AT LOS ANGELES, CALIFORNIA."

This Month's Cover

John J. Podres, of the Los Angeles Dodgers, is one of the best baseball players in the U. S. He helped the Dodgers win the World Series against the Chicago White Sox. Born in New York state of Lithuanian parents. (More about Podres see pages 6-7).

Back Cover

The Way of the Cross at Kennebunkport, Maine. Done in Lithuanian style. Architect — J. Mušokas, sculptor — Vytautas Kašuba (For more see pages 14-15).
Photo by V. Mažeilis

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946 (Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

Lietuvių Dienos / Lithuanian Days, published monthly except July and August at Los Angeles, California for October, 1959.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Anthony F. Skirius, 733 N. Avon St., Burbank, Calif.

Editor Bernardas Brazdžionis, 11631 Wilkie Ave., Inglewood, Calif.

Managing editor same as above.

Business manager Antanas Pauliukonis, 9227 1/2 So. Vermont, Los Angeles, Calif.

2. The owner is: (if owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stocks. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual member, must be given.)
—Anthony F. Skirius, 733 N. Avon St., Burbank, Calif.

3. The known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: (If there are none, so state.) — None.

4. Paragraphs 2 and 3 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting; also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner.

5. The average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the 12 months preceding the date shown above was: (This information is required from daily, weekly, semiweekly, and triweekly newspapers only.) — — —

Anthony F. Skirius (Signature of editor, publisher, business manager, or owner).

Sworn to and subscribed before me this 8 day Oct. 1959.

[Seal] John R. Nash, Notary Public, In and for the County of Los Angeles, State of California.

(My Commission expires Oct. 9, 1961.)

Visais draudimo reikalais
kreipkitės pas

ANTHONY F. SKIRIUS

9204 S. Broadway, Los Angeles 3
CALL PLYMOUTH 4-1377

KOMITETAS rengti Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos kongresui, įvykstančiam New Yorke, lapkričio 27-28-29 dienomis.

I eilėj iš kairės: kun. V. Piktorna, Montvila, Dumbrienė, prel. J. Balkūnas, komiteto pirmininkas, K. Krušinskas, E. Vaišnoraite; II-je eilėje: kun. A. Račkauskas, St. Lūšys,

dr. Radzivanas, kun. V. Dabušis, Mažeika, Pr. Vainauskas, komiteto sekretorius.

THE PREPARATION COMMITTEE for the congress of the American Lithuanian Roman Catholic Federation to be held in New York, November 27—29.

TAUTINIS BUDRUMAS

Juo žmogus yra didesniame būryje, juo jis jaučiasi saugesnis, ir dėl to jo budrumas mažėja. Juo asmuo mažesniame būry, ar pavieniui, tuo daugiau jam tenka rūpintis savo saugumu, tuo labiau jis nuolatos budi. Šis teigimas tinka kaip kalbant apie fizinį budrumą, taip ir apie dvasinį.

Būdami didelėje saugioje Jungtinių Amerikos Valstybių tautų šeimoje, mes irgi dažnai jaučiamės saugūs, iš niekur jokių pavojų nelaukią ir nesibiją. Esame net per saugūs. Ir taip pamažu, nejučiomis, netenkame ne tik fizinio, bet ir dvasinio budrumo. O tai ir yra blogiausia. Mes daromės "atviri" visokiems vėjams ir visokiems priešams net ir tais atvejais, kai turėtume būti uždaros ir neprieinamos pilys visuomet su budinčia akimi ir širdimi.

Mes nejaučiame reikalo rūpintis kokiais ten fiziniais priešais, kai žinome, kad budi to krašto kariuomenė, ir kalami nauji neįveikiami ginklai. O ką jau bekalbėti apie rūpinimąsi savo dvasios reikalais, savo veiksmų, savo pareigų tėvynės atžvilgiu, savo likimo analizavimu ir užtikrinimu, kai yra kas už mūsų pečių budi ir rūpinasi. Ir rūpinasi, galima sakyti, "iš profesijos", nes yra arba mūsų išrinktos valdybos, seniai ar naujai sukurtos bendruomenės bei draugijos, komitetai ir jų pirmininkai, kurie, jei kas, yra už viską atsakingi. Tai skamba ironiškai, bet, deja, taip yra. Vertindami valdybų, draugijų ar organizacijų darbus ir veiklą, mes ten nematome savo kalčių, o tik tų, kuriems buvome patikėję ir savo ateities planus, ir savo veiklos darbus, ir savo dvasios gyvybę, o jie, štai, miegojo, ar neveikė, ar (neretai ir taip pasitaiko!) blogai veikė. Tokių kaltinimų neretai išgirsime susirinkimuose jų apstu ir spaudoje.

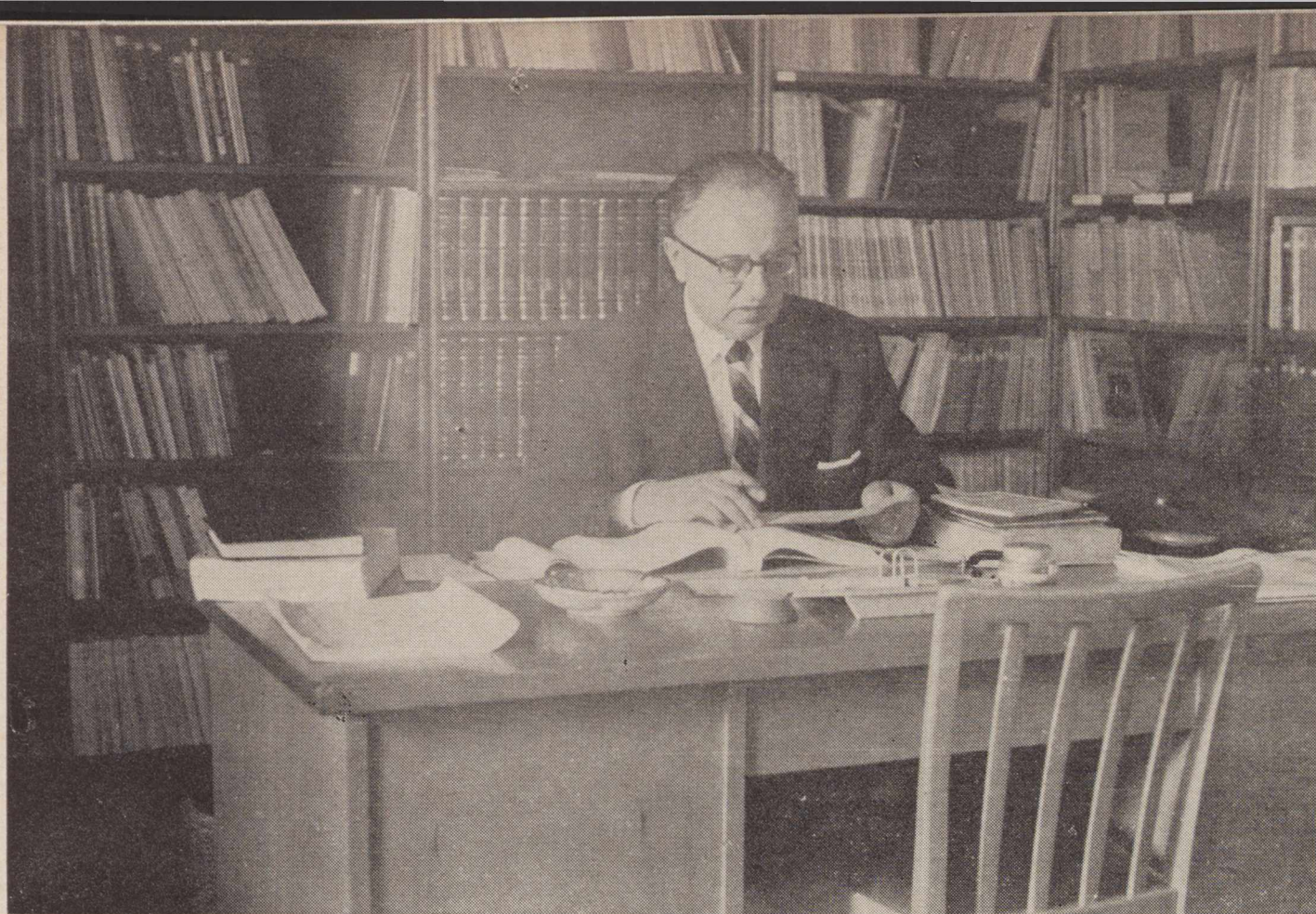
Kriticizmas, budrumas, reikalavimas, kad viskas būtų gerai neturi pabusti tik kartą per metus, kai susieiname naujų valdybų rinkti, ar kai regime, kad darbų ėmėsi ne tie, kurie mums patiktų. Tautinis budrumas visų pirma įpareigoja mus kiekvieną asmeniškai "neatleisti pavadžio" ar, moderniškai sakant "nepaleisti vairo", nes tokiuo atveju žinome, kad ir menkiausiam atvejui "kontrolės neteki-

mas" gresia avarija, katastrofa, nešančia sunkių sužalojimų, o gal ir mirtį. Dvasinio budrumo atrofija atneš dvasinę mirtį, o tai ir yra blogiausia, ko kiekvienas lietuvis, senas ar jaunas, laisvajame pasaulyje turi bijoti, kaip ugnies ir kaip vėžio, kuris ir moderniosios medicinos dar sunkiai įveikamas.

Mūsų, vyresniųjų, tėvynės tikrovės vaizdas kasdieną blunka ir įgauna naujų, dažnai nerealių spalvų; turime budėti, kad fantazija nevirstų "realybe"; jaunoji karta, kuri visuomet buvo opozicijoje vyresniajai, bekovodama su vyresniaisiais dėl nepriklausomybės ir "savarankumo" turi nenuieiti tiek toli, kad atsikratydama tradicijų, senų pažiūrų, tėvų "partijų" ir išsiverždama į nekonvencionalų patriotiškumą, neišsiveržtų visai iš lietuviškosios orbitos ir netaptų naujų planetų gyventojais. Kas su reformomis ateina "iš šalies", tas eina kaip užkariautojas. Užkariautojas traktuojamas kaip priešas, nes, kaip žinome, šiandieną niekas, net mes patys nebetikime "išvaduotojo" sąvoka, kuri yra tapusi pavergtųjų pabaisa. Taisykime, remontuokime ar net naujus priestatus darykime tik "iš vidaus" — kaip kartos (vyresnioji — jaunesnioji), taip ir partijos ar susigrupavimai.

Neseniai spaudoje paleistas paradoksiškas balsas: blogiausia tautiškai išsilaikyti, kad mūsų niekas nepersekioja, niekas nedraudžia, niekas neverčia būti nelietuviais, skaityti ir rašyti nelietuviškai ir tt. Neapsigaukime! Iš čia ir ateina didžiausi pavojai. Budrumą *neužmigti* turi sekti budrumas *neprarasti*, budrumą *išsaugoti tai, ką turi*, seks — *naujas pozicijas užimti*.

Netekimas tautinio budrumo—kelias į nutautėjimą. Nutautėjimas iš gimtos tautybės nebus tapimas kitos tautos kraujo žmogum. Gamtoje išsigimimas laikoma blogybe, nejaugi žmogaus išsigimimas turėtų kokių aukštesnių privalumų, kad jį vadintume normalybe? Netekimas tautinio budrumo yra pirmas žingsnis į tautinę mirtį. Nesame linke manyti, kad kas sąmoningai norėtų mirti; bet atrodo, kad kai kam mirti dideliame būryje lyg ir drąsiau, negu mirti pavieniui, arba mirti miegant prasmingiau negu mirti budint ir kovojant.

BALTŲ INSTITUTO vedėjas prof. dr. Zenonas Ivinskis Baltų Institute Bonnos universitete 1959 metų vasarą. Priešais matyti dalis didelės Baltų Instituto bibliotekos,

turinčios 10.000 egz. knygų.

Foto P. Reklaitis

DR. Z. IVINSKIS, principal of the Baltic Institute in Bonn, West Germany.

BALTŲ INSTITUTAS

IR AKTUALIEJI LIETUVOS ISTORIJS RŪPEŠČIAI

Pokalbis su Baltų Instituto vedėju prof. dr. Zenonu Ivinskiu Bonnoje, V. Vokietijoje

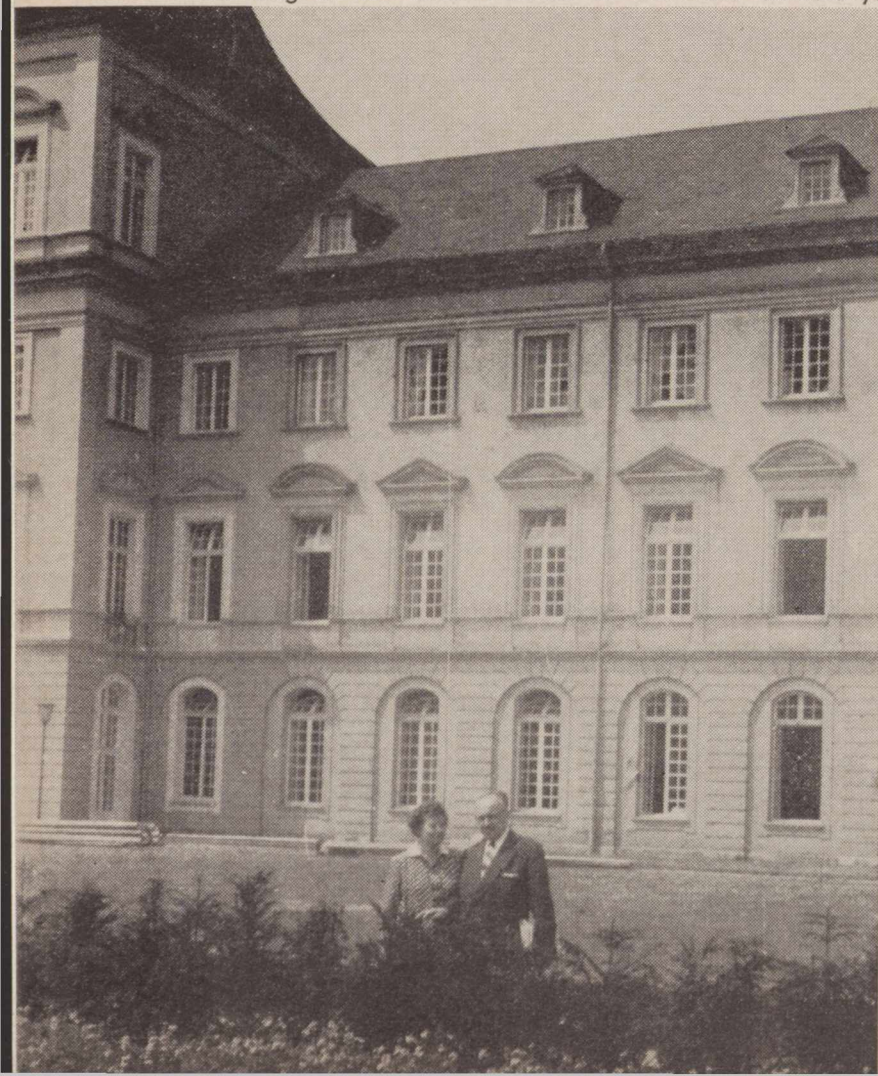
- Reikia surasti lietuvius Lietuvos istorijoje ir po Vytauto mirties!... • Kas kaltas dėl „į šalį“ nuėjusių ir žuvusių archyvų? •• „Politikavimas“ nustelbė kultūros darbus

Istorikas prof. Z. Ivinskis pereitas metais minėjo 50 amžiaus sukaktį. 1929 m. baigęs un-tą Kaune, studijas gilino Miuncheno un-te ir Berlyne. 1932 gavo filosofijos daktaro laipsnį už disertaciją apie Lietuvos valstiečių luomo išsivystymą. 1933 m. parašė habilitacinį darbą „Lietuvių ir Prūsų prekybiniai santykiai pirmojoje 16 a. pusėje“. Nuo tų pačių metų pakviestas dėstė istoriją VD un-te. 1941 m. organizavo Filosofijos fakultetą ir iki 1942 m. galo buvo jo dekanas.

Nuo 1949 m., apsigyvenęs Romoje, ėmė rinkti Vatikano archyvuose medžiagą Lietuvos istorijai. Yra pasiskelbęs visą eilę mokslinių veikalų; taip pat parašė vertingą studiją Lietuvos sienų klausimu. LE-jos, Herderio leksikono ir italų Enciclopedia Catholica bendrabis. Nuo 1953 m. Baltų Instituto Bonnoje narys.

DR. ZENONAS IVINSKIS, Baltų Instituto vedėjas, su žmona prie Bonnos universiteto sparno, kur 3-me aukšte yra Baltų Instituto patalpos. Foto P. Reklaitis

DR. Z. IVINSKIS and his wife. In the background—building of the Baltic Institute at the Bonn University.

LD Redakcija, žinodama, kokius milžiniškus darbus dr. Zenonas Ivinskis yra nuveikęs Lietuvos istorijai Romoje, Vatikano archyvuose, ir kad paskutiniu metu laiku ant jo pečių gula didžioji Baltų Instituto darbų ir veiklos našta, per savo bendradarbį kreipėsi į dr. Ivinskį, prašydama supažindinti ir mūsų skaitytojus su darbais, kurie šiandien gal maža kam girdimi, bet ateičiai paliks neišdildomus pėdsakus

—Kas toks yra tas Baltų Institutas? Ką jis duoda lietuviams ir ką lietuviai duoda jam?

—Baltų Instituto įkūrimo iniciatyva kilo estų mokslininkuose Švedijoje, kai dėl prasidėjusios emigracijos turėjo likviduoti Baltų universitetą Pinneberge. Pradėjęs savo darbą Bonnoje — 1953 metų sausio 5 dieną, — Baltų Institutas ėmėsi pirmiausia apjungti Europoje likusius baltų mokslininkus, kurie rūpinasi humanistiniais Baltijos erdvės tautų mokslais. Tikraisiais nariais, susitarus su baltų veikniais bei komitetais, nuo estų, latvių ir lietuvių buvo parinkti po du narius, dėščiusius Pabaltijo valstybių universitete. Nariais korespondentais Institutas yra išrinkęs per 70 įvairių baltistikos srityje pasižymėjusių mokslininkų. Iš lietuvių pusės nariais korespondentais yra 18 lietuvių kalbos, tautosakos, literatūros, istorijos, proistorės ir kt. gretimų sričių tyrinėtojų.

Svarbiausias Baltų Instituto darbas — leidžiamas metraštis „Comentationes Balticae“. Jo kiekviename tome (netrukus išeis VI–VII t.), šalia estų ir latvių darbų, yra po porą lietuvių tyrinėjimų. Tie darbai, kartais iki 60-80 psl., yra išleidžiami ir parduodami atskirais atspaudais. Jie tačiau labiausiai tarnauja plačiam pasikeitimui leidiniais su įvairiais Europos institutais. Be to, jie siunčiami didžiosioms pasaulio bibliotekoms. Tad Baltų Instituto leidiniai, kurių mokslinis lygis per šešerius metus jau pripažintas, yra drauge ir didelė kultūrinė propaganda.

„Comentationes Balticae“ yra Vak. Europoje ir, tur būt, apskritai tremtyje vienintelis pačių baltų redaguojamas ir periodiškai pasirodantis mokslinis metraštis, kuris duoda lietuviams progos savo mokslo darbus skelbti vokiečių ir kitomis didžiosiomis kalbomis. Lietuvų liečiančiomis temomis iki šiol buvo duota trylika mokslinių darbų, sulaukusių teigiamo įvertini-

mo. Jais domėjosi atitinkami specialistai ir okupuotoje Lietuvoje.

Mūsų tremties sąlygomis, deja, nėra lengva metraščiui gauti gerų mokslinių darbų. Šia proga norėčiau atkreipti dėmesį kalbininkų, istorikų, proistorikų, geografų, etnografų, etnologų, tautosakininkų ir kt. kad jie savo įnašu prisidėtų prie metraščio. Jo VI–VII tome, kuris apims apie 500 psl., yra vokiškai spausdinami keturių lietuvių darbai: K. Čeginsko, J. Jakšto, P. Reklaičio, P. Zundės.

Nariai rėmėjai, kuriais gali būti asmens, ir įstaigos bei organizacijos, sumokėję 5 dol. nario mokesčio, gauna metraštį dykai. Instituto adresas yra: Bonn, Baltisches Forschungsinstitut, Universität, Zimmer 376.

—Kodėl prof. Maceina ir Jūs (prof. Ivinskis) niekur neemigravote, bet pasilikote „europiečiai“ — nejaugi tik dėl darbo Baltų Institute? Kaip dabar Jums ir kitiems mokslo lietuviams sekasi Europoje?

—Kiekvienas mudviejų turėjome skirtingus nusistatymus. Mano pasiruošimas išvykti į JAV (betrūko tik vizos pase!) pasibaigė nuo seno mane viliojančia galimybe vykti Vatikano archyvų studijoms į Romą. Iš vieno vysk. V. Padoškio žinioje esančio fondo buvo užtikrinta Romoje egzistencija dvejiems metams. Po metų pertraukos paskui jau ėmė veikti Baltų Institutas kuris mums kiekvienam davė pilną tyrinėjimų laisvę (aš galėjau pasilikti Romoje), mudu su prof. Maceina buvome paremti stipendija, kuri ilgai buvo dalinamasi pusiau.

Šiuo metu prof. Maceina, persikėlęs iš Freiburgo, kur turėjo kelių šimtų auditoriją, į Muensterio universitetą, atsidėjo ne tik universitetiniam dėstymui, bet ir mokslinių darbų rašymui. Aš dar vis tebegyvenu Romoje, bet antru kartu tenka išvykti metams į Bonną ir vadovauti minėtam Baltų Institutui, nes Instituto vedėjas renkamas vis pakaitui iš estų, latvių ir lietuvių tikrųjų narių.

Šiaip jau Europoje „iš mokslo“ laikytis darosi tremtiniais nelengva. Tad, šalia Baltų Instituto, Europoje kultūrinių-mokslinių baltų institucijų pasigendama. Kai Pabaltijo valstybių laisvinimo įkarštyje buvo sukurti politiniai komitetai, kitoms institucijoms nebeliko jėgų, laiko, o svarbiausia — lėšų.

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijs (centras Romoje) yra sutraukusi būrelį narių. Išskyrus 1957 rudenį atliktą suvažiavimą (su 6 paskaitomis) ir prel. P. Juro lėšomis išleistą kun. dr. J. Vaišnoros „Marijos garbinimą Lietuvoje“, Akademijs dėl lėšų stokos nieko daugiau negalėjo pasireikšti. Bent penki Europos lietuvių priklausau „Academie Internationale Libre des Sciences et de Lettres“, bet ir ta Paryžiuje egzilus apjungianti Akademijs tenkinasi, palyginti, kukliu veikimu.

— Amerikoje yra nemaža iš seniau atvykusių ir jau čia mokslus baigusių jaunosios kartos mūsų tautiečių, kurie turi progos dirbti mokslinį darbą. Kiek jie palaiko ryšius su Europoje esančiais lietuviams mokslo žmonėms ir kiek paremia mokslinį Baltų Institutą?

— Tie ryšiai iki šiol, deja, yra gana silpni. Vienas kitas kreipiasi laiškais kuriuo nors siauru klausimu. Gal dėl to, kad Baltų Instituto leidiniai daugiausia vokiškai spausdinami, ir pačiu Institutu JAV-se nėra didesnio susidomėjimo. Pagaliau Institutas iki šiol Jungtinėse Amerikos Valstybėse dar gana maža težinomas.

Sėkmingiau vystosi asmeninio pobūdžio bendradarbiavimas, paremtas dar senesne pažintimi, kai domimasi Vatikano ir Vakarų Vokietijos archyvais. Nuo seniau užsimezgė ryšiai su dr. A. Šešplaukiu, kuris dėjo pastangų atvykti tyrinėti Herderio ryšius su Lietuva. Kun. prof. Yla rūpestingai rinko Romoje visą žiemą medžiagą apie šiluvą. Prof. dr. K. Alminas, pagal savo asmeninį planą, gaminosi Karaliaučiaus archyve (Goettingene) mikrofilmas iš didži. kunigaikščių laikų dokumentų originalų, Romon tik trumpam teuzsukęs.

Gerų norų netrūksta. Lietuvis vis yra romantiskai nusiteikęs ir, nors gyvenamoji dabartis neįkvepia optimizmo, nepraranda energijos domėtis savo praeitimi. Tik visoms toms pastangoms reikėtų bendro plano, ryšio, savitarpio susikalbėjimo. Pvz. kada yra begalės neįtirtinėtų archyvų fondų ir nenaudotos me-

JOHN PODRES linksmi nusiteikęs, pasirašęs sutartį su Brooklyno Dodgers komanda. Jį cigaru vaišina Dodgers pirmininkas Walter O'Malley.

BROOKLYN ORGANIZATION PLAYER QUESTIONNAIRE

IMPORTANT

To:

This questionnaire, carefully completed by you, will help our publicity department and you personally. The information supplied at this time will be made a permanent part of your Brooklyn organization file, eliminating the necessity of asking you to complete similar forms in the future. Please give this matter your immediate attention.

Full name JOHN JOSEPH PODRIS Position _____
 (Please print) (first) (middle) (last)
 Permanent home address 192 LOWER MAIN WITHERBEE NEW YORK
 (number and street) (city) (zone) (state)
 Social security number 072-26-2994 Birth Date SEPT. 30 1932
 (month) (date) (year)
 Birth Place WITHERBEE NEW YORK Your nationality LITHUANIAN
 (city) (state)
 Father's nationality LITHUANIAN; Mother's nationality LITHUANIAN
 Draft classification NONE Do you throw right or left? LEFT
 Do you bat right or left? LEFT Height 6'0" Weight 170
 Color of your hair BROWN Color of _____
 Do you wear glasses when playing? No
 Nickname NONE

J. PODRIS ANKETOS ATSAKYMAI rodo jo ir jo tėvų tautybę: Lithuanian — lietuvis. JOHN PODRIS in "Questionnaire" marks his and his parents nationality.

apima amerikiečius, vykstant pagrindinėms žaidynėms, ir kur beieškos, kur bebūtum, visi (vyrai, moterys, vaikai, seneliai...) stebi, seka per televiziją, klauso per radiją, negalintieji stebėti, klausinėja: "vats skor", taigi: kiek yra?

Kiekviena tauta turi savo mėgiausiausią sportą, juo gyvena. Amerikiečiams beisbolas — viskas. Gerai žaisti beisbolą — jaunimo svajonė, gal ne mažesnė, kaip būti kino žvaigžde. Daugelis bando savo beisbolinius sugebėjimus. Geriausieji žaidikai — tarsi pasakų didvyriai. Vienas tokių yra ir lietuvis John Podris. Todėl beisbolui ir jam skiriama kiek daugiau vietos. Didesnė medžiagos dalis gauta iš Dodgers Public Relation skyriaus, kurio vedėjas A. E. Patterson buvo tiek malonus, kad leido pasinaudoti net jų archyve buvusiu J. J. Podrio pareiškimu-anketa. Anketa tuo įdomi ir brangi, kad Podris čia pats savo ranka įrašė lietuvišką kilmę visuose anketos klausimuose: tėvo kilmė — lietuvis, motina — lietuvi, jo kilmė: lietuvis. Tai labai reikšmingas pavyzdys, kurį parodo Amerikoje gimęs ir augęs jaunuolis besimokančiam ir augančiam nesvarbu kur lietuviškajam jaunimui: savo kilmės neišsižadėk, savo darbais ją remk. Lietuvis gimęs, kur begyventum, Amerikoje, Kanadoje, Argentinoje, ar Brazilijoje, lietuvis ir būsi, tik nežinia — tikras ar nutautęs, o tai jau priklausys nuo tavęs paties.

Jonuko svajonės išsipildo...

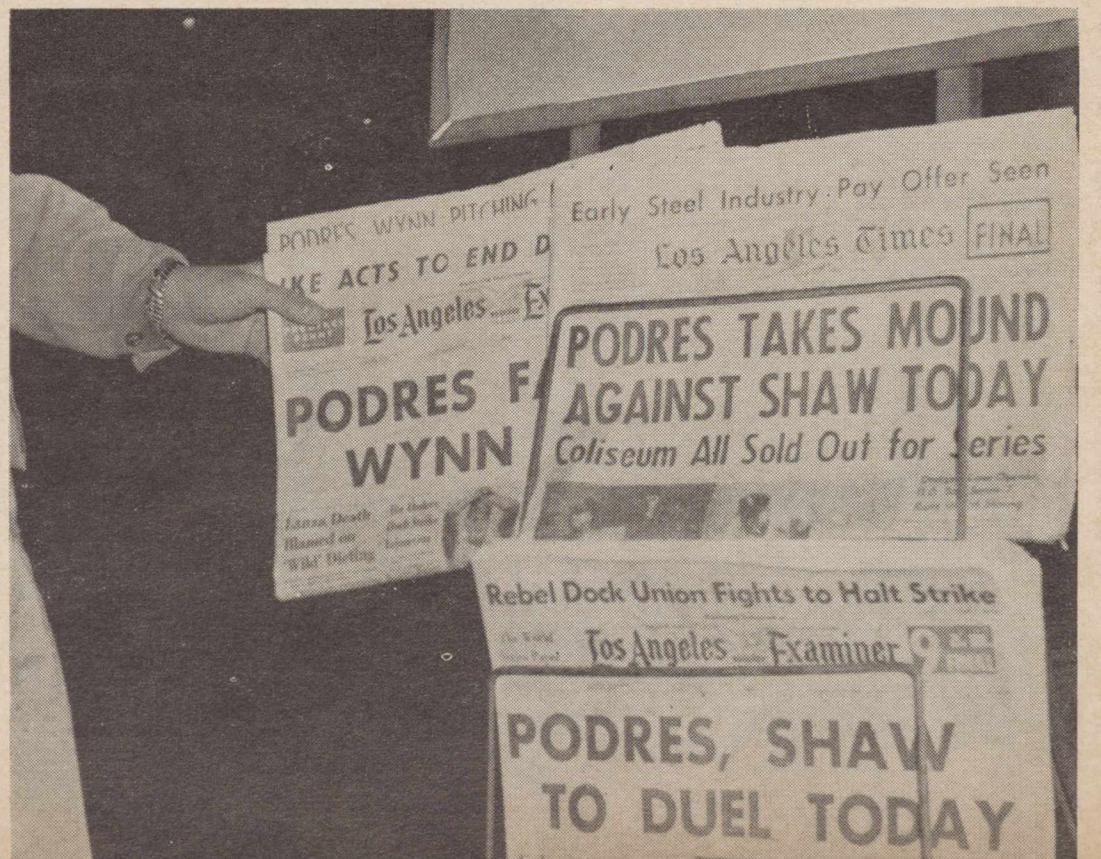
Jonas Poderis gimė 1932 m. rugsėjo 6 d. lietuviškoje šeimoje. Jo senelis ir tėvas buvo geležies kassėjai. Jonas turi dar tris brolius ir seserį. Augo geras ir paslaugus berniukas. Jo tėvas, aistringas beisbolo mėgėjas, pastebėjo, kad ir Jonukas tuo sportu domisi ir turi gabumų. Beisbolą žaisti sūnų skatinęs vos nuo 3 metų.

"Aš prisimenu, — sako Jonas, — "tėvas manęs niekad nepasirūšino susirasti kokį darbą, pasibaigus mokslui. Jis stengėsi man sudaryti geriausias sąlygas mano mėgiausiausiam užsiėmimui — beisbolui."

Phillies komandos naujų pajėgų ieškojoas Chuck Ward Jonuką, dar mokinį, kiek pamankštindavo Shibe aikštėje. Pagaliau jam buvo leista pasirodyti stebint Phillies pirminkui Bob Carpenter. Deja, kažkas nepatiko, ir garsion Phillies komandonono Jonopriėmė. Bet nuo savo svajonės neatsisakė. Godžiai klausėsi radijo komentatorių apie Dodgers, baisiausiai geisdamas kada nors asmeniškai pamatyti tuos garsiuosius komentatorius ir žurnalistus, įdomiai aprašinėjančius žaidynes.

Šiaip taip patekęs į prastesnes komandas, 1951 m. gauna žaisti Piedmond League, bet ten jam dar nelabai vyko. Ir tolimesnis kelias ne rožėmis, bet spygliais klotas. Vėl Nukelta į 12 psl.

LAIKRAŠČIAI pirmoj vietoj ir didžiulėmis raidėmis skelbia Poderio dalyvavimą žaidynėse. PODRES NAME on front page headlines.

JONAS PODERIS — LIETUVIS BEISBOLŲ ŽAIDĖJAS

GERIAUSIAS DODGERS ISTORIJOJE

ALGIRDAS GUSTAITIS, Los Angeles, Calif.

Beisbolo lietuviai nežaidžia, neturime jam nė lietuviško pavadinimo, o čempioną turime. Tai Jonas Poderis, arba kaip jis amerikoniškai sakosi John Podres, išgarsėjęs 1955 metais, kai apie jį rašė amerikiečių laikraščiai, dėjo nuotraukas ir skelbė jo lietuvišką kilmę. Tuomet jis brooklynietis; dabar jis kaip ir jo komanda Dodgers, losangelieškis. Šiais metais Dodgers vėl laimėjo pasaulinį čempionatą, o su jais ir John Podres. Kaip čia, gyvendamas Los Angeles, praleisi tokią progą, nepristatęs šio vyro ir LD žurnalo skaitytojams...

Šis tas apie beisbolą

1907 metais baigiantis, amerikiečių beisbolo Tautinės Grupės (National League) pirmininkas Abraham G. Mills pasirašė Specialios Beisbolo Komisijos dokumentą, tuo metu slaptą, nustatantį taisykles ir klausimus apie beisbolą. Tarp kitko ten skelbta:

"Pirma: Beisbolas pirmiausiai išrastas ir prigijo JAV-se.

Antra: Pirmoji žaidimo schema buvo išdirbta Abney Doubleday, iš Coopertown, New York, 1839 m."

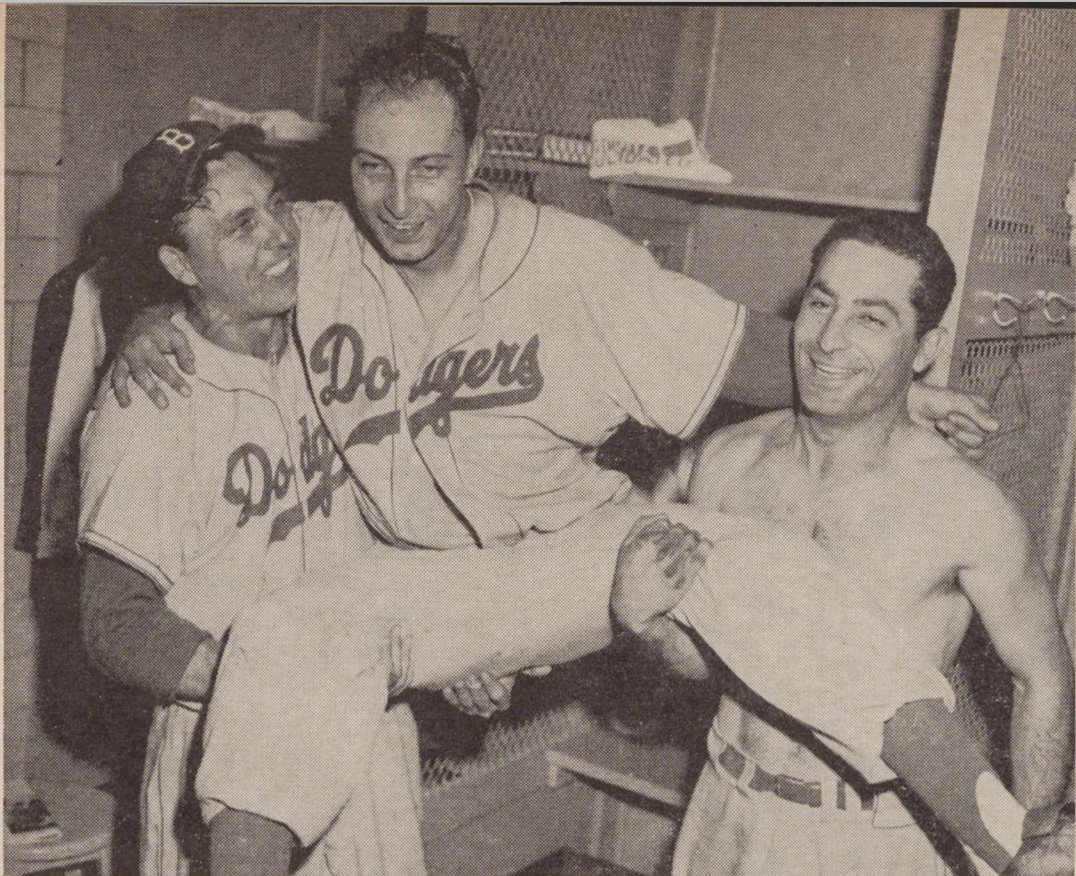
Vėliau, reikalą patyrinėjus, pasirodė, kad tie pasirašytieji Specialios Beisbolo Komisijos paruoštieji nutarimai buvę klaidingi. Į beisbolo istoriją naujų aspektų įnešė Albert Goodwill Spalding, žinomas

savo sporto, ypač beisbolo, veikla. Bet tai dar ne viskas: Anglijoj gimęs Henry Chadwick, vadinamas beisbolo tėvu, sugriovė Spaldingo išvedžiojimus, o R. W. Henderson knygoje "Ball, Bat and Bishop" patiekia naujos kritiškos medžiagos, visai paneigdamas "Coopertown mitą"... Kaip ten bebūtų buvę "senų senovėje", šiandieną beisbolas yra tapęs grynai amerikoniška sporto šaka, ir su tuo reikia sutikti.

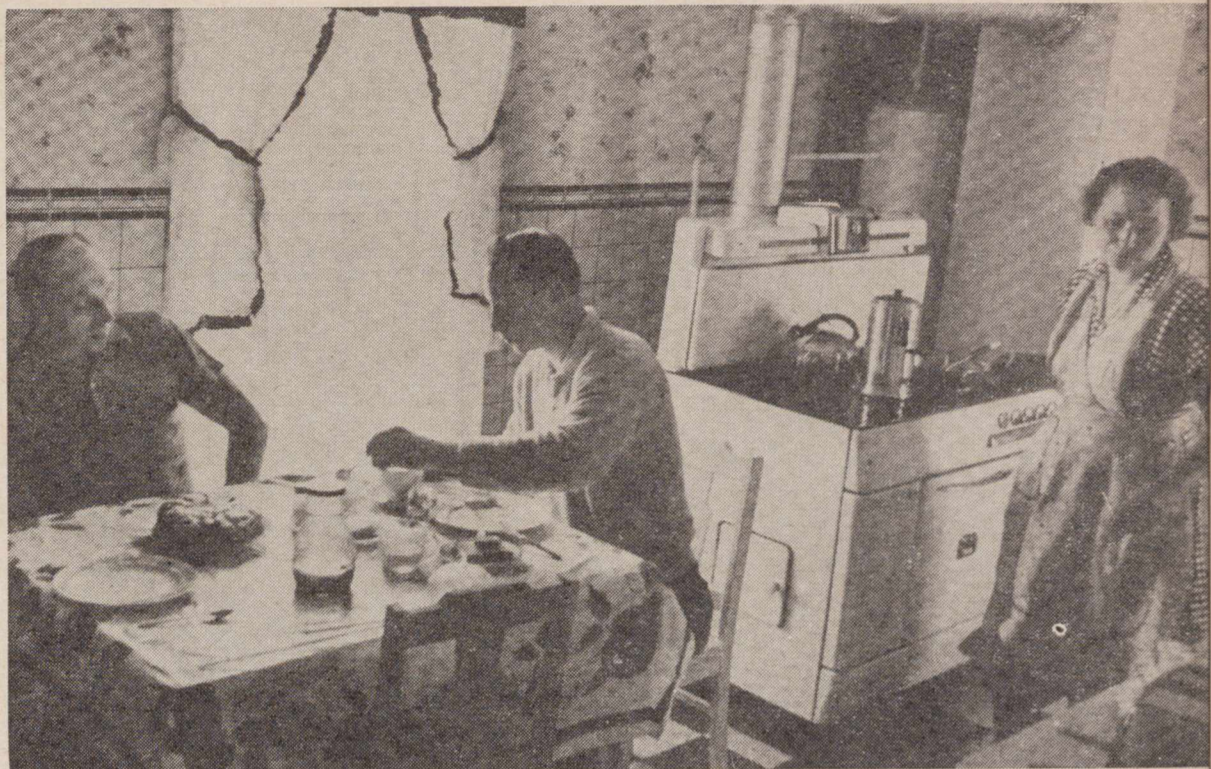
Šiuo laiku JAV-se veikia puikiai išdirbta beisbolo žaidynių sistema. Svarbiausios yra "World Series" žaidynės, kai grumiasi dvi tų metų geriausios beisbolo komandos, jau įveikę kitus priešininkus.

Šiais, 1959, metais Pasaulinių žaidynių meisteriu tapo Los Angeles Dodgers komanda, kurioje vienas pagrindinių žaidėjų yra lietuvis Jonas Poderis. Tai buvo ne eilinis laimėjimas, o be galo įtemptas rungtynės, kur Los Angeles sporto kolizėje vyko lemiamosios Dodgers ir White Sox (iš Chicagos) rungtynės, atsilankė 92 706 žmonės, iš pirkę visus iki vieno bilietus. Tai rekordas beisbolo istorijoje. Po pergalingų rungtynių laimėjusios komandos nariai gavo dideles pinigines dovanas (mažesnes — pralaimėjusieji).

Daugumai lietuvių beisbolas nėra artimas, nei prie širdies lošimas. Bet amerikiečiams jis — duona ir vanduo! Savotiškas sirgimas

RUNGTYNES laimėjus, draugai Poderį nešioja ant rankų. Kairėje G. Hodges, deš. C. Furillo.
AFTER THE VICTORIOUS GAME, John Podres is carried off by his teammates.

JONAS PODERIS su savo tėvais Witherbee, New York.
JOHN PODRES at the breakfast table back home, Witherbee, N. Y.

eilė nesekmingų vardų ir vietų. Gyvendamas Hazard, Ky., jis labai vargsta, nuolat prašydamas iš namų paramos pragyvenimui. Laimėi, tos vietovės restorano šeimininkas buvo karštas beisbolininkas ir rungtynes laimėjusiam pīceriui užfundydavo puikius pietus. Tais metais Poderis laimėjo 21 rungtynes!

Vėliau jis praėjo pro Dodgers koštuvus, tuo laiku įsikūrusios komandos Brooklyne, N. Y. Buvo džiaugsmo ir jam ir tėvui, kuris sūnų į tą kelią pastūmėjo.

Bet žaisti buvo nelengva — ne kartą buvo sunkiai susižeidęs ir sužeistas, buvo atsitikimų, kad turėjo dėvėti ortopedinį diržą...

“...bet lietuvis nepražus!”

“Kas bus, kas nebus, bet lietuvis nepražus” — sako šypsodamasis Poderis. “Lietuviškas kraujas ne vanduo, lietuviški kaulai atlaikys daugiausia spaudimo!”

1953 Poderis priimamas į aukščiausią Amerkos komandų grupę, vadinamą National League. Ir tai buvo istoriniai metai, atpildas po daugelio nepasisekimų: jis žaidžia klasiškai Yankee—Dodgers kautynėse ar tik nebūdamas jauniausias World's Series žaidėjas beisbolo istorijoje.

1955 jis laimi World series žaidynes, milijoninės amerikiečių spaudos vadinamas herojumi. Tada visi sužino, kad jis lietuvis.

1957 m. skelbiami puikūs Poderio žaidynių duomenys (čia juos pateikiame amerikiečių įprastoje su trumpinimų formoje):

G	GS	SG	IP	H	BB	SO	W-L	ER
31	27	10	196	168	44	109	12-9	2.66
(Viso gyvenimo žaidynėse)								
120	95	24	622	601	218	384	41-30	3.67

Statistinėje 1958 m. beisbolo skalėje P. pranašiausias: 143 (strik-out). Kiti turi žymiai prastesnius

duomenis ir labai nedaug kas viršija 100.

1959 birž. 12 “Herald Express” deda antraštę: **Podres Hurlled Best Came of His Career**, aprašant jo nuostabų žaidimą prieš Phillies (hit — 2, 11—0 shutout). Tai buvo kaip ir “atsilyginimas” tiems patiems Phillies, savo laiku nepriėmusiems Poderio pas save žaisti...

John Podres pergalių vainikas

“Los Angeles Times” 1958 birželio 29 beria naujus komplimentus, sakydamas, kad Poderis vertai gauti nupelnytą garbę, ir kad jam esant geroje formoje — nėra galinčio atsilaikyti žaidėjo.

1959 m. Poderio žaidynės ir re-

zultatai tokie (iš Dodgers aplinkr.)

Data	Prieš.	Rezult.	Pat.	SO	BB
Bal. 20 Pittsb.	2—0	6	9	2	
Geguž. 12 N. Y.	5—0	6	6	1	
Geg. 29 Pittsb.	1—0	3	1	1	
Birž. 3 Phila.	4—0	3	9	4	
Liepos 23 St. Lo.	1—0	5	3	1	
Rugs. 6 N. Y.	3—0	5	4	2	

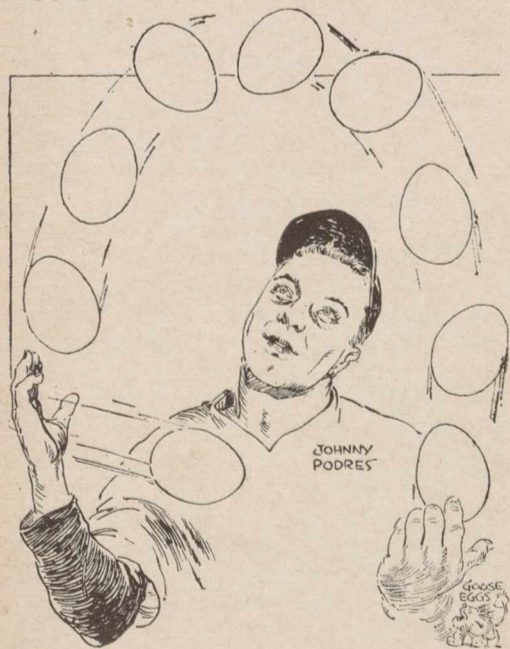
1959 metai pilni naujos garbės. Kas sekė spaudą, tas žino. O štai porą ištraukų iš plačiai visuomene neprieinamų organizacijos aplinkraščių. “Podres sumušė visus klubus, kurie tik žaidė kolizėjū, išskyrus Giants, bet jis jiems atsilygino... San Franciske. Jo kolizėjūje pergalių buvo 11, kas prilygsta laimėjimams visų kitų kairiarankių,

Nukelta į 13 ps.!

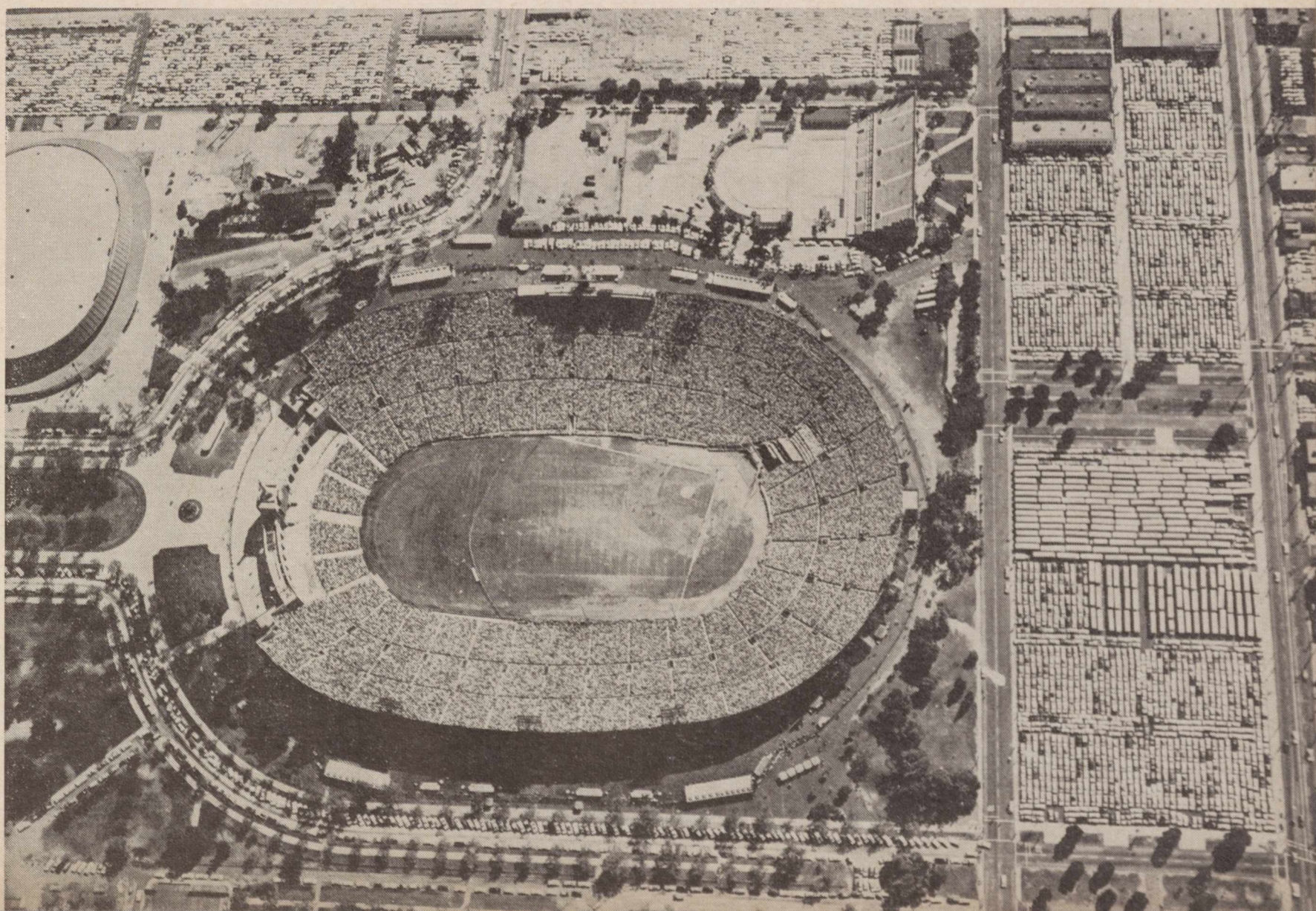
SPORTO STADIJONAS, kuriame beisbolo žaidynes stebi tūkstančiai ‘laimingųjų’; į Dodgers-White Sox rungtynes susirinko 92.706 stebėtojai.

Eggspert!

—By Leo

J. PODRES — BEISBOLO EKSPERTAS. Karikatūristas beisbolą pavaizduoja kiaušinio pavydalo ir žodį ekspertas sudaro iš egg (kiaušinis) ir spert.

Vladas Šlaitas

PO KARO

Meilės griuvėsiuose
viena lakštingala per naktį suokia ir geltonas
mėnulis klaidžioja virš sodo.
Liūdniems gyventojams
mėnuo atrodo kaip nelaimė ir lakštingala —
kaip ašaros.

Nė rožių nēr: toje palaimintoje vietoje
šiandieną auga tik lenkti ir aštrūs kalavijai;
jie nesiūbuoja vėjui, nes jų rankenos
yra per sunkios; tik žolėj
kelios dujokaukės
ir sulankstytas šalmas užmestas į griovį mėtosi ir lyjant
vienodai barška ir rūdija.

KAIP ŽVAIGŽDĖS

Laikas ir upės, laikas ir upės,
amžinieji krantų ardytojai,
ką jūs padarėt, sakykit, motinos veidui?
Motinos veido vietoj liko tik dūmai,
duobės akių ir išblyškusių lūpų linijos.

Laikas tavęs nepakeitė, motin! Tai melas:
tai tik nuo ašarų dūmai akis man graužia.
Laiko ir upių srovėj tavo meilė, kaip žvaigždės,
man iš tolo per naktį šviečia.

PRISIMINIMUI

Kai nebebus manęs, kai laikas mano kaulus
pavers į akmenį arba į šiurkščią žolę,
bent jūs paliudykit, o! akmenys ir žolės,
kaip aš mylėjau
šiuos rudenįjančius laukus, šį ramų viksvų
rudens šiurenimą;
kaip aš norėjau pasiimt kryželio vietoje
nors vieną viksvą su savim: prisiminimui.

SAULĖS ŠEŠĖLIS

Akmeniniam laiko delne
viskas sutrupa taip, kad tiek mūsų kūnų,
tiek mūsų svajonių vietoje lieka tik dulkės,
kurios draikosi ilgą laiką ore atminimų pavidalu.
Šviečiant
oriento mėnuliui,
laikas pilsto seniai užpustytos Ninevijos smėlį,
pilsto mirusių kaulus,
sumaišytus su rožėmis,
ir naktis
oriento mėnulio šviesoje pakvimpa
užpustyto pasaulio sodais.

Jeigu jisai turėtų žmogaus pavidalą,
viską žudantis laikas,
arba kriokiančio liūto,
mes išeitumėm prieš jį ir kovotumėm;
bet jisai neturi jokio pavidalo:
mėlynas laikrodys tiksi jo smegeninėje,
saulės šešėlis žaidžia jo karalystėje
virš siūbuojančio smėlio,
kuris dvelkia seniai užpustyto pasaulio rožėmis.

VLADAS ŠLAITAS, poetas, Eccles prie Manchesterio, Didžioji Britanija.
VLADAS ŠLAITAS, Lithuanian poet, Eccles, (Manchester), Great Britain.

Vladas Šlaitas, pirmojo didž. karo pabėgėlių sūnus, gimęs 1920 m. rugsėjo 27 d. Čeliabinske, Rusijoje, Lietuvon su tėvais parvyko 1921 m. ir apsigyveno Ukmergėje, kur 1940 m. baigė gimnaziją. 1943 m. vokiečiai jaunuolį paėmė darbams. Po karo V. š. gyveno liet. stovyklose Vokietijoje, iš kur 1947 m. persikėlė į Angliją.

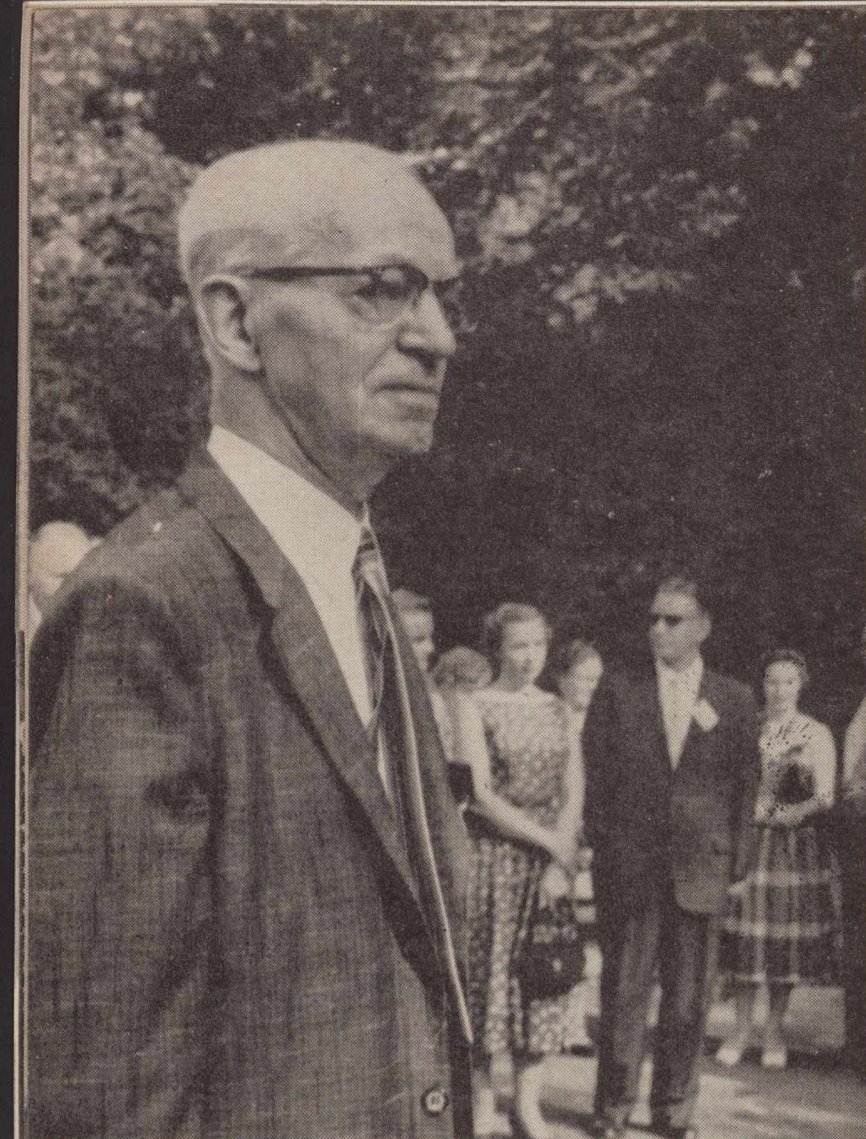
Rašinėti pradėjo dar gimnazijoje. Kaip savitas poetas, Šlaitas pasireiškė tremtyje, dalyvaudamas Vak. Vokietijoje liet. leidžiamoje periodikoje. 1949 išėjo pirmasis rinkinys „Žmogiškosios psalmės“.

Pokarinėje liet. poezijoje Vl. Šlaitas yra vienas ryškiausių ir originaliausių balsų. Atsisakęs rimo, bet tvirtai laikydamasis ritmo, Šlaitas didžiausią dėmesį sukaupia į eilėraščio vaizdą, kuriuo išreiškiama mintis. Jis, nelyginant lietuviškas Carl Sandburg, apdainuoja žmogaus kasdienybę, į lietuviškąją poeziją įnešdamas naują laiko pulsą ir neramią pokario dvasią, kalbėdamas apie atimtą tėvynę, apie tolimus namus, apie neuzgėstančią šviesą (viltį) ir apie didžiausią žmogaus bausmę — ištrėmimą svetur. Į grubų šios dienos realizmą iš praeities ateinantį romantiką jo poezijoje suskamba tik kaip neįtikimas pragiedrulys. Jo gairės poetiniai įvaizdžiai neretai skaitytojui kalba apie tai, „kaip prasideda gražiausia žemės muzika, dangaus sargybinių trumpi pasikalbėjimai“ ar kaip „skamba žingsniai Dievo malonės“ Jei pirmajame rinkinyje autorius lietė daugiau „visuotines“ temas, tai antrajame, Ant saulėgražos vamzdžio, laikosi siauresniam asmeniškam rate, kuris tačiau nėra hermetiškai uždaras, bet atviras kiekvienam skaitytojui ir kelias susirūpinimą ir susimąstymą.

KAIP KATINĖLIO AKYS

Gal žolynėlių uždavė pavasaris?
Gal pakerėjo katinėlio akys,
nes ir vanduo pavasario upeliuose
yra kaip žalios katinėlio akys.

Ir jei manęs kas nors paklaustų, kokios
šiandieną buvo mylimosios akys,
aš atsakyčiau, kad jos buvo žalios,
kaip žalios žalios katinėlio akys.

DR. A. MONTVIDAS, naujasis Liet. Gydytojų Draugijos pirmininkas. Foto V. Bacevičius

DR. A. MONTVIDAS, the new president of the Lithuanian Physician's Association.

← Prie Basanavičiaus paminklo.

Dr. B. Matulionis prie Basanavičiaus paminklo pasakė įspūdingą kalbą, skatindamas ir šių dienų gydytojus eiti tuo keliu, kuriuo ėjo te didieji lietuvių tautos sūnūs. Tai buvo vienas iš įspūdingiausių suvažiavimo momentų.

Iš tikro, juo bus daugiau Kudirkų, Basanavičių, Vileišių, juo bus dar daugiau padaryta visuose lietuvių baruose. Lietuviškoji visuomenė džiaugiasi lietuvių gydytojų pasiektais profesiniais laimėjimais, jų pažanga ir parama lietuviškajai veiklai ir linki jiems dar geresnės sėkmės.

Juo daugiau Basanavičių ir Kudirkų! Tai gražus šūkis, paskatinimas ir idealas. Tačiau neužtenka kelių dešimtų ar šimtų narių draugijai paskirti 1000 dol. ar 500 premijai ir kiekvienam nariui jaustis Kudirka ar Basanavičium. Gydytojus, kaip ir kitus profesionalus, inžinierius, biznierių, ir pn. laukia nuolatinis ir neatlaidus visokeriopas lietuviškųjų institucijų rėmimas, — juo daugiau čia, kas negalėdamas pats aktyviai reikštis, bent parems finansiškai, tuo tokiems rėmėjams teks tikrai pelnyta padėka ir pagarba. Gydytojų iniciatyva tepaskatina ir kitus.

Apie liet. gydytojus ir jų suvažiavimą spaudoje plačiau rašė dr. V. Tercijonas, dr. V. Kanauka, dr. V. Tauras ir kt.

“Daugiau Kudirkų ir Basanavičių!” tarė

GYDYTOJAI SAVO SUVAŽIAVIME CLEVELANDE

Antrasis Amerikos lietuvių gydytojų suvažiavimas vyko Clevelande. Jame dalyvavo 98 gydytojai ir d. gydytojai. Iš viso JAV-se ir Kanadoje yra per 450 liet. gydytojų, bet į L. Gydytojų sąjungą tėra įsirašę vos dar apie pusę.

Suvažiavime buvo atstovaujamos 5 gydytojų draugijos. Apie Chicago skyriaus, turinčio 105 narius, veiklą kalbėjo dr. Budrys; apie New Yorko gyd. dr-jos veiklą pranešė dr. V. Tercijonas (draugija čia turi 31 narį, nors New Yorko valst. gyvena per 50 liet. gyd.); apie Ohio valst. gydytojų dr-ją referavo dr. H. Brazaitis; ši draugija turi apie 50 narių, ji dvejius metus iš eilės skyrė po 1000 dolerių premiją lietuvių meno ir kultūros reikalams (tokias premijas manoma kartoti ir ateity); apie Michigan'o valst. gydytojų draugijos veiklą informavo dr. V. Majauskas, ji turi 17 aktyvių narių. Kanadoje, Ontario, draugija įsteigta labai neseniai; viso Kanadoje esama 28 liet. gydytojų.

Visuomeninėmis temomis pranešimus padarė dr. S. Biežis, nušvietęs senosios kartos lietuvių veiklą ir Amerikos L. Daktarų Dr-ją, įsteigtą 1912 m. ir leidusią sveikatos reikalams skirtą metraštį “Gydytojas”, kuris ėjo apie 3 metus. Jį redagavo dr. A. Montvidas. 1919–1921 m. veikė Lietuvai Gelbėti Draugija (pirm. — dr. S. Biežis, sekr. — dr. Graičiūnas), kuri surinko apie 60.000 dol. pinigais ir apie 50 tonų įvairių drabužių. Tai visa buvo pasiūsta Liet. Raudonajam Kryžiui.

Dr. V. Tercijonas kalbėjo apie Amerikos liet. gydytojus, atvykusius iš tremties, ir jų visuomeninę veiklą bei pareigas savajai tautai. Jis, be kita ko, kreipė dėmesį į tai, kad reikia daugiau dirbti ne tik

Lietuvos laisvinimui, bet ir lietuvių išlaikymui; daugiau skatinti jaunimą studijuoti mediciną, apjungti visame pasaulyje esančius gydytojus, pradžia išleisti pirmojo ir antrojo suvažiavimo darbus, dr-jos istoriją ir skirti premiją už rašinį tema: “Lietuvių nykimo priežastys Amerikoje ir kokių reikėtų imtis premonių bekovojant su greitu masiniu nutautimu.” Po diskusijų, dr. V. Avižoniui pasiūlius, buvo nutarta skirti 3 premijas už geriausius straipsnius, įdėtus tuo klausimu šio krašto liet. laikraščiuose: I — \$250.00, II — \$150.00 ir III — \$100.00. Premijos bus paskirtos ir įteiktos per sekantį suvažiavimą 1961 m. New Yorke.

Sąjungos planams vykdyti norima sudaryti leidinių fondą, kuriame būtų bent iki 5.000 dolerių. Centrinį organų pranešimuose išryškinta organizacinė veikla.

Į naują valdybą išrinkti: pirm. dr. A. Montvidas, vicepirmininkais dr. S. Budrys, dr. V. Tercijonas ir dr. V. Ramanauskas, sekr.-ižd. dr. V. Tauras. Draugijos direktoriais: dr. P. Zalatorius, dr. V. Avižonis, dr. A. Pacevičius, dr. V. Majauskas ir dr. Stankaitis.

Suvažiavimo pranešimuose daugiausia buvo nagrinėjami džiovos, vėžio ir moderniosios diagnostikos klausimai, nors buvo suvažiavę įv. specialybių gydytojų, kurie gražiai reiškiasi profesinėje veikloje, užimdami vis platesnius barus.

Pranešimus padarė šie gydytojai: K. Vyšniauskas, A. Narbutas, K. Ambrozaitis, E. Ringus, J. Stankaitis, V. Kanauka, J. Valaitis, D. Degesys, G. Balukas ir kt.

Suvažiavimo dalyviai aplankė Basanavičiaus ir Kudirkos paminklus lietuvių darželyje ir padėjo prie jų vainikus. Clevelando tarptauti-

niame parke yra 24 tautų “darželiai” — sekcijos; lietuvių darželis yra vienas iš gražiausių, jo įrengimas atsiėjo \$84.000.

ANTRASIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS posėdžiauja. Iš dešinės: dr. V. Tercijonas, dr. J. Stankaitis, dr. H. Brazaitis, d. gyd. Sukarevičienė, p. Kuncaitienė, dr. Čeičys ir kt.

MEMBERS of the second convention of Lith. physicians, Cleveland, Ohio.

SUVAŽIAVIMO DALYVIAI, susirinkę lietuvių darželin pagerbti didžiųjų liet. gydytojų — Kudirkos ir Basanavičiaus.

MEMBERS of the convention in the Lithuanian Garden to pay tribute to two great Lithuanian physicians: Kudirka and Basanavičius.

Foto V. Bacevičius

NĖRA KO GAILĖTIS

Pabaiga iš 8 psl. išnyko. Parėjau namo, čia man vakariene vėrti, čia karves melžti, aš tik žygiuojuos, tik žygiuojuos; vakare pavargus nuėjau į klėtį: miegojau su teta Julijona, dovanok Dieve dangų.

—Amžinatėlis.

—Tik užmigau, man kažin kas ir sako: "Kam tu mane surišai — paleisk." Atsibundu, kad virpu, kad bijau — žegnojuos, kalbu "Po tavo apgynimu", ta teta knarkia, nosį pastačius. Tik aš akis sudėsiu, tuoj ir sako, lyg čia pat prisistojęs: "Kam tu mane surišai — paleisk!" Aš ir užmiršus buvau tą ražančiaus mazgą, iš ketvirto karto prikelta teatsiminiau. Graibau nesugraibau, pirštai kaip numirę, tas mazgas užsiveržęs... šiaip taip pagaliau atknebenau, lyg kas atsiduso, man visa baimė išnyko, vieną "Sveika Marija" besukalbėjau ir užmigau. Tai paskui aš apsisakiau Vegerienei senei — labai žinovas moteriška buvo. Tai kad ji mane iškvailino: "Durna tu, sako, reikėjo prašyt, ko tik prasimanius už tą paleidimą, "jis" būtų tave turtais apipylęs. Būtum pareikalavus, ir maišą aukso būtų prikračius — ir tu, ir tavo vaikai būtųėt ponais besą."

—Anokie ne ponai nakšio pinigais.

—Pinigai kaip pinigai.

—Jo pinigai tikrai pragare kaldinti. Dėkavok Dievui, kad nesugalvojai prašyt.

—Kiek būtų galima mišų pirkti...

Magdalena tik nusikvatojo:

—Velnio pinigais!..

—Arba, sako, reikėję man sakt: "Paleisk devynias dūšias iš pragaro, tai aš tave atrišiu." Tai būtų gėrybė... Jau devynios dūšios, į dangų iš mano priežasties patekusios, tikrai manajai gerą vietą pataisytų.

Teta Magdalena net ratelį stumtelėjo, trinamoji šeiva nuo špūlės nusprūdo.

—O tu kvaiše viena, o tu kvaiše!.. Tai jeigu "jis" būtų tas devynias dūšias iš pragaro paleidęs, o Viešpats Dievas nebūtų jų pas save priėmęs, tai kur tu jas būtumei dėjus? Pasakyk — kur?

Marijona krūptelėjo — žiūri išsigandus į tetą:

—Jeigu Viešpats Dievas jų nebūtų priėmęs...

—Taigi...

Žu-žu-žu-žu ūžia ratelis.

Bru-žu-žu-bru-žu-žu pritaria ant-rasis.

—Amžinatėlis, — atsidūsta Marijona, lyg atsikvėpdama lengviau.

—Taigi — matai pati, kad nėra ko gailėtis.

1929.

Linkėjimai

.. taupytojams ir skolintojams ..

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill.

BALTŲ INSTITUTAS...

Pokalbis su dr. Ivinskiu

Atkelta iš 5 psl.

—Jūs esate aktyviai dalyvavę tarptautiniame istorikų kongrese Romoje 1955 metais. Kokios galimybės toliau tarptautiniame forume reikėtis?

—1960 m. rugpjūčio mėn. įvyks XI tarptautinis istorikų kongresas Stockholme. Kiek Bonoje patyriau, bijomasi, kad kongrese ir jo parengimuose (knygų parodoje ir tt.) Sovietų įtaka bus dar stipriau jaučiama negu Romoje. Vargu tremtiniams iš kraštų, kuriuos yra okupavę Sovietai bus leidžiama paskaitas skaityti paties kongreso rėmuose, kaip buvo X kongrese. Gavau jau pranešimą, kad manoji paskaita ("Kovos tarp lotynų ir stačiatikių elemento reikšmė didžiosios Lietuvos kunigaikštystės istorijoje"), kaip ir visų kitų egziliu istorikų, yra įrašyta atskiroje sesijoje, dar oficialiai kongresui neprasidėjus. Atrodo, šitokiu kompromisu rengėjai nori išspręsti praeito kongreso nesusipratimus ir susidūrimus su Sovietų kabėtojais. Ar beteks į kongresą nuvykti, neaišku, juo labiau, kad tolimas kelias ir poros savačių gyvenimas kongreso metu stato savo reikalavimų. Kitados tokiais klausimais rūpinosi Švietimo Ministerija! — baigė prof. Ivinskis.

LIETUVIŲ ATEIVIŲ VAIKAI Argentinoje susitinka su vietiniais. Scena iš filmo 'Rio Abajo'.
A SCENE from the motion picture "Rio Abajo".

LIETUVIAI KINO FILMUOSE

PANTALASKAS PARYŽIUJE

Paryžiuje R. Laffont leidykla išleido Rene Masson romaną, kuriame veiksmas vyksta Paryžiaus 11 ir 4 kvartaluose. Romano svarbiausias veikėjas yra lietuvis... Kazimieras Pantalaskas. Jis, nė žodžio nemokėdamas prancūziškai, kėsinosi atsiskirti su šiuo pasauliu. Jis dirbo prie statybos kartu su savo draugu Motiejum Variku, bet šis, nukritęs nuo pastolų, užsimušė. Pantalaskas liko be jokios paramos, nes Varikas buvo ir jo vertėju. Pantalaskas buvo susižadėjęs su Variko seserimi Ona, kusi su savo šeima liko Lietuvoje.

Beieškant kaip Pantalaskui pagelbėti, o visų pirma, rasti būdą, kaip su juo susikalbėti, vienas policininkas, viešbutėlio savininkas ir vienas mokytojas beveik visą naktį drauge su Pantalasku prasi-basto po Paryžių. Pagaliau jie suranda žmogų, kuris sakosi esąs iš Lietuvos, tačiau pasirodo, kad jis lietuviškai nemoka. Jie užėina pas Pedagoginio Instituto bibliotekininką, kad žodyno pagalba susikalbėtų su Pantalasku. Ir tai jiems nepavyksta. Pagaliau Senos pakrantėje jie užkliūna už "clochard" Biskevičiaus, kuris jiems padeda susikalbėti. Biskevičius, matyt, pažinojęs Lietuvą, net žino Mokytojų Sąjungą, pasakoja apie Klaipėdos krašto padėtį ir pan. Biskevičiaus žodžiais, lietuvių kalba esanti tiek kilni, kad koliojimų žodžių reikia kreiptis į slavų kalbas...

Tas veikalas panaudotas Paul Paviot statomam filmui, kuris šią vasarą buvo sukamas. Pantalaską

vaidina virš 2 metrų ūgio amerikietis kino aktorius C. Studer. Stantant filmą, į magnetofono juostą įkalbėta net apie 20 sakinių lietuviškai, kurie filmą montuojant bus panaudoti Pantalasko ir Biskevičiaus pasikalbėjimui. (J. D.)

RIO ABAJO — PAVANDENIUI

Argentiniečių filmų bendrovė "Ciclo Film" Argentinoje stato filmą apie ateivių įsikūrimą Argentinoje, Entre Rios provincijos salose Ibicij. Filmo vardas Rio Abajo lietuviškai išvertus būtų Pavandeniui. Filme iškeliamas didelis lietuvių darbštumas, parodomas vietinių gyventojų apsileidimas.

Filme vaidina eilė lietuvių, kurių trys turi svarbesnes roles: Sofija Oželytė-Nalivaikienė, Lidija Nalivaikaitienė, Andrius Ramanauškas. Filmas spalvotas. Be kitko, jame rodoma gražiausias tų salų namas, kuris kaip tik yra lietuvių, net turi įmūrytą vardą LIETUVA ir Gedimino stulpus, kas aiškiai matyti filme. (Gedimino stulpais yra papuošęs savo ddžiulius apartmentų namus Vincas Kazlauskas Los Angeles mieste).

Filmo direktorius Enrique Dawi tarėsi su Argentinos lietuviams dėl teisingai pavaizduotinų lietuviškų momentų tame filme. Atitinkami asmenys iš Argentinos apie filmą informavo Los Angeles gyvenantį ir liet. filmomis besirūpinantį A. Gustaitį, atsiuntė nuotraukų, kurių pora patiekama skaitytojams.

Filmo paleidimo į pasaulį data dar nežinoma; tikimės, kad skaitytojus galėsime painformuoti. (as)

Learn more about the country of your ancestors from the

LITHUANIAN WORLD DIRECTORY

by Anicetas Simutis

The most comprehensive source material about Lithuania and Lithuanians ever assembled in one volume, this 464-page book is crammed with information on every Lithuanian topic: history, language, art, music, literature, Soviet occupation, deportations, relentless fight for freedom etc.

It contains lists and addresses of several thousand intellectuals, professionals, parishes, clubs, and associations in the Western World. It is the only publication of its kind in the English & Lithuanian languages.

Illustrated, indexed, hard cover.

Postpaid \$6.50 from the Lithuanian Chamber of Commerce, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y.

bai suktoj pasaulinėj politikos arenoje.

d. Jei iš anksto būsime pasirengę ir jau dabar brandinsime mintį bei organizuosime Juodųjų-Baltijos jūrų, o gal ir dar platesnę konfederaciją, — bazuojantis visiškai laisvais ir lygiais pagrindais.

Tiktai tokiu keliu eidami ir, svarbiausia, visą laiką būdami labai veiklūs ir budrūs, galime tikėtis reikiamų vaisių. Tautų, kurios šiuo metu neša Maskvos vergiją, vadovaujantieji veiksniai kiekvienu atveju turi būti lankstūs ir sumanūs savo veikloje, o svarbiausia, — vieningi. Tik tuomet mūsų tautos galės sulaukti laisvės ir gražios ateities.

Mūsų atstovai egzilyje turi pamiršti visą praeitį, visus mažus tautinius nesupratimus, o žvelgti tik į ateitį. Mus visus turi cementsuoti kova prieš maskvinę mūsų gimtųjų kraštų vergiją.

Be to, šiuo atveju turime būti visi lygūs, kurių tiktai tėvynės dominuojamos tironiškojo komunizmo. Čia visiškai turėtų būti nesvarbu: ar toji tauta didesnė, ar mažesnė, ar ji turi "lygaus Sovietų Sąjungos nario", ar satelito statusą, pagaliau, turėtų būti netgi nesvarbu, kada tos tautos laisvė atimta, — 1939 metais, ar anksčiau. Tai visa mus įgalintų vesti daug sėkmingesnę kovą prieš bendrą tautų ir visos žmonijos priešą — komunizmą.

Taigi, reikėtų užmiršti tokių skirstymą ir tokias dalykas, taip pat ligišiolinius šūkius. Savanaudiškumo arba egoizmo jausmams čia ne vieta, kai eina reikalas apie banditišką užgrobimą daugelio tautų ir be atodairišką tose tautose vykdomą genocidą. Reikia gelbėti visiems atskirai, bet ir visam pasauliui kartu, nes antižmoniškasis žvėriškomunizmas dar toli gražu nėra pasotinęs savo apetito. Pavergtuosius — jis naikina, laisvuosius — taikstosi grobti, o žmonijos saugumo jausmas šiandien, deja, labai susilpnėjęs.

S. Pidhainy savo pokalbį baigė šiais žodžiais: — Svarbiausieji laisvės kovos veiksniai yra: vienybė, budėjimas ir nenuilstanti kova iki galutinės pergalės!

P. V. RAULINAITIS

Insurance-Real Estate-Tax Returns

Telef.: NO 2-5433

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Los Angeles, Calif.

Parūpina namų, automobilių ir kitas turto apdraudas; apskaičiuoja mokesčius ir surašo taksų pareiškimus. Jis įrašo auto klubo nariu.

Kartu su George S. Bacon, realtor, padeda parduoti ir pirkti namus.

NO 3-3030

KUN. A. PERKUMAS, Venecuelos liet. kolonijos kapelionas, tarp lietuvių, susirinkusių atšvęsti jo 50 metų sukakties, saleziečių seminarijos sode.

REV. A. PERKUMAS among Lithuanians during his 50th birthday celebration.

V E N E C U E L O S L I E T U V I A I

IR JŲ KOLONIJOS KAPELIONO KUN. A. PERKUMO SUKAKTIS

Įvairi ir marga Venecuelos lietuvių kolonija. Yra joje tokių, kurie jau geriau įsikūrę ir remia kiekvieną lietuvišką tautinę ar religinę pastangą, bet yra ir tokių, kurie žvilgčioja į raudonuosius arba tesirūpina tik savo reikalais: kaip skaniau pavalgyti, geriau įsigyventi, greičiau praturtėti. Apie lietuviybę ir konkrečiai kokią veiklą — jiems neužsimink. Pasitaiko ir tokių, kad nuo lietuvių veikėjų arba nuo kolonijos kapeliono, įsteigusio Pontifikalinę Lietuvių Emigrantų misiją, bėga iš tolo: ko gero, dar paskatins jungtis į lietuvišką veiklą, pasiūlys nusipirkti vieną kitą leidinį, knygą ar žurnalą...

Tačiau tai tėra tik nuobiros, kurių visuomet ir visur pasitaiko. Sąmoningieji ir gyvieji kolonijos nariai sudaro daugumą. Jie noriai ir nuoširdžiai atlieka visas patriotines pareigas, jie yra tikroji lietuviybės druska, neleidžianti gesti lietuviškai dvasiai svetimybėse.

Kiekvienas reikšmingesnis kolonijos įvykis visus lietuvius sutraukia, net ir tuos, kurie laikosi šal-tai.

Neseniai susipratusieji Venecuelos lietuviai ypač gražiai pagerbė kun. A. Perkumo, seminarijos vicerektoriaus, 50 metų amžiaus sukaktį. Suvažiavo į iškilmę daugiau kaip iš 1000 km ir džiaugėsi, kai sukaktuvininkas prie gėlėmis ir lietuviškomis trispalvėmis papuošto altoriaus atlaikė iškilmingas pamaldas. Pamaldų pabaigoje tarp tautinis klerikų choras, teisingai išstardamas lietuviškus žodžius, užtraukė "Lietuva, Tėvyne mūsų..."

Pamaldos ir paskiau iškilmės, per kurias lietuvių kolonijos vardu gražų žodį tarė LB centro pirm. J. Bieliūnas, katalikų centro — J. Kukanauza ir kt., buvo graži padėka už kapeliono lietuviškąją veiklą. Šv. Tėvo palaiminimą meniškai išrašytam pergamente įteikė pats seminarijos rektorius dr. Enzo Ccarelli. Vienas iš klerikų savo 80 kolegų vardu įteikė jų pačių surinktą ir atspausdintą liet. giesmynėlį su gaidomis, taip aktyviai pri-

sidėdami prie kapeliono darbo tarp lietuvių.

Kun. A. Perkumas, mokėdamas daug svetimų kalbų, neatsisako patarnauti ir kitiems, net ir kinams, kurių kalba puikiai moka. Didesnę savo veiklos dalį, iš viso apie 20 metų, praleido, kaip salezietis misininkas, Hog Konge, kur 1941 m. per karą išgelbėjo iš mirties pavojaus apie 100 karo našlaičių, pats būdamas sunkiai sužeistas. Tačiau jam ypač prie širdies lietuviškosios vienybės ir spaudos reikalai. Paklaustas, gal ką rašo, atsakė: "Tarp suaugusių lietuvių turim užtenkamai rašančių. Trūksta darbuotojų, spaudos platintojų, o dar daugiau stokojame skaitytojų..."

Sukaktuvininkas yra vienas iš XX-jo amžiaus modernių apaštalu — uolus ir energingas spaudos platintojas. Gražus pavyzdys kitiems.

P. V.

GERIAUSIAS DODGERS...

Atkelta iš 7 psl.

jų pergales sudėjus krūvon, tiek Dodgers, tiek ir priešų drauge paėmus." Arba: "Podres, be abejo, yra geriausias Dodgers istorijoje žaidėjas". Ir dar: "Jo apakinančio greitumo sviediniai padaro jį vienu geriausių visose žaidynėse. Ir jeigu jis visą žaidynių sezoną nebūtų sužeidžiamas ar nesusižeistų, jo pergalių vainikas būtų dar didesnis."

Nėra Poderis milžiniškos sveikatos: jau 1958 m. jį kankino chroniški nugaros skausmai, negeriau jis jautėsi ir 1959 m. Kokia dvasia jį ne tik išlaiko, bet dar skina tokias pergales? Lietuviškoji, — atsakytume drauge su Poderiu.

Nežiūrint didžiųjų pergalių laurų, nemažų pinigų (1958 gavo \$18.000, 1959 — \$20.000, priedo gausūs bonai), jis nėra išlepus, bet malonaus, draugiško būdo, ramios lietuviškos nuotaikos, mėgėjas pats sau pasigaminti pusryčius, išsikepti kiaušiniene, o ne žaidynių metu dažniausiai gyvena Witherbee, N. Y., kur virtuvėje šeimininkauja jo mama, o tėvas klauso pasakojimų, kaip Dodgeriams sekasi "laukiniuose vakaruose". Geriausia sūnui pas mamą, kol jis dar, kaip ir Jonas, nevedęs.

LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ Caracase, Venecueloje, atgaivinta kun. A. Parkumo. LITHUANIAN FOLK GROUP in Caracas, Venezuela, S. A.

KRYŽIAUS KELIAI. I stotis. Jėzus pas Pilotą.

Foto nuotrauka — Vytautas Maželis

NAUJAS MENO KŪRINYS

Kryžiaus Kelių pastatas arch. J. Muloko, skulptūros V. Kašubos

Pranciškonų sodyboje Kennebunkporte, Maine, šią vasarą pastatytas naujas lietuviškas kūrinys — Kryžiaus keliai (stacijos). Jo

architektūrinius planus parengė architektas Jonas Mulokas, skulptūros darbus atliko Vytautas Kašuba, statyba rūpinosi ir prižiūrėjo

Tėvas Kęstutis M. Butkus, OFM. Paprastai Kryžiaus Keliai įrengiami bažnyčių ar koplyčių viduje arba šventoriuje. Stotys yra išdės-

tomos plačiose sienose, kartais pastatomi atskiri kryžiai. Kennebunkporte visos 14 stočių sutelkta į vieną junginį. Tai leido architektui išvystyti į gražų pastatą ir Kryžiaus Kelius užakcentuoti visoje panoramoje. Jei būtų pastatyta šiaip stotys (kaip Marianapoly), jos būtų pradingusios medžių siluetuose. Dabar visas pastatas išryškėja medžių fone ir savo lietuviškais kryžiais prasimuša pro viršūnes. (žiūr. foto dešinė)

Gavęs tokį užsakymą, architektas Jonas Mulokas savo darbą išsprendė gana originaliai. Sau medžiagos paieškojo lietuviškoje liaudies architektūroje. Pastato apybraiža primena lietuvišką kaimo varpinę, kurios viršūnė išvystyta į daugiaaukštį koplytstulpį. Pirmasis aukštas paremtas keturiom pasvirusiom kolonom. Jų viduryje iškelta ir užakcentuota Nukryžiavimo scena (XII stotis). Prie kiekvienos kolonos, lyg iš pasvirusio beržo išauga atžalos, — keturios koplytėlės. Jų šonuose patalpinti Kryžiaus Kelių vaizdai.

Architektas pastatą modeliavo saikingai, iš lietuviškų koplytėlių išvystydamas savo ornamentus, pritaikytus kietai granito ar marmuro medžiagai. Koplytėlių viršūnės ir pats pastatas užbaigiamas lietuviškais metaliniais kryžiais. Kilimas į viršų prie Kryžiaus čia pabrėžtas pakopomis. Pačiam pastate yra net penkios pakopos, o aplinkui dar padaryti laiptai, kurie papildo kilimą. (žiūr. virš. IV psl.)

Skulptorius Vyt. Kašuba, apsiėmęs sukurti 14 originalių Kryžiaus Kelių vaizdų, derinosi prie bendros idėjos — ramiu šiek tiek stilizuotu realizmu, papildydamas formų gausumą ir ornamentiką, jis vaizduoja Kristaus Kančios istoriją. Jei architektas medžiagos savo pastatui ieškojo lietuvių liaudies statyboje, tai skulptorius nukrypo į gotikos meną ir ten sėmėsi įkvėpimo, stengdamasis savo kūrinius sudvasinti. Tai jis pasiekia prailgindamas figūrų veidus, praverdamas lūpas, lyg jos norėtų kalbėti ir kažką brangaus pasakyti. Tai sudaro savotišką įspūdį ir sukuria rimties nuotaka. (žiūr. foto kairė)

Pastatas stovi atviram lauke, tai ir reljefai turėjo būti padaryti iš tvirtos medžiagos. Čia Vyt. Kašuba panaudojo specialų molio mišinį, įdėdamas stiklo. Pati medžiaga yra atspari bet kokiai temperatūrai ir drėgmei. Skulptūros glazuruotos pilkom neryškiomis spalvomis, kurios primena lietaus išlytus ir audrų nuplaktus Rūpintojėlius, Sopulingąsias Dievo Motinas.

Statytojas ir prižiūrėtojas T. K. Butkus, OFM, gavęs savo vienuolyno valdžios leidimą, darbą atliko labai sąžiningai, — jis stengėsi sudėti kuo geresnes ir patvaresnes medžiagas (To paties T. K. Butkaus rūpesčiu pastatyta ir Liurdo grota Kennebunkporte).

Visas pastatas turi savo vienybę, kuri šiuo atveju yra pati brangiausia. Daug kur statomi Kryžiaus keliai, bet kaip paprastai tokius darbus atlieka statybos kompanijos. Jos turi standartinius paveikslus ir juos vienaip ar kitaip apipavidalina. Šiuo atveju išvengta tos didelės klaidos ir nueita savitos kūrybos kelio. Todėl pastatas ir turi savo vertę. A. Džiugėnas

PRO KRYŽIAUS KELIŲ PASTATĄ

FOTO NUOTRAUKA — VYTAUTAS MAŽELIS

AR JAU ĮSIGIJAI IGNO ŠEINIAUS KNYGĄ

VYSKUPAS IR VELNIAS

Tai naujausias ir paskutinis Igno šeiniaus veikalas Rinkinyje telpa 11 trumpų ir ilgų apysakų iš labai įvairaus visokio luomo, visokių tautų politinio, šeimyninio, kaimo žmonių ir miestelėnų, advokatų, daktarų ir kitų profesijų, ministerių, profesorių ir vyskupų gyvenimo, darbų ir kovų dėl žmonos, dėl karjeros ir pan.

Pirmieji rašytojų atsiliepimai:

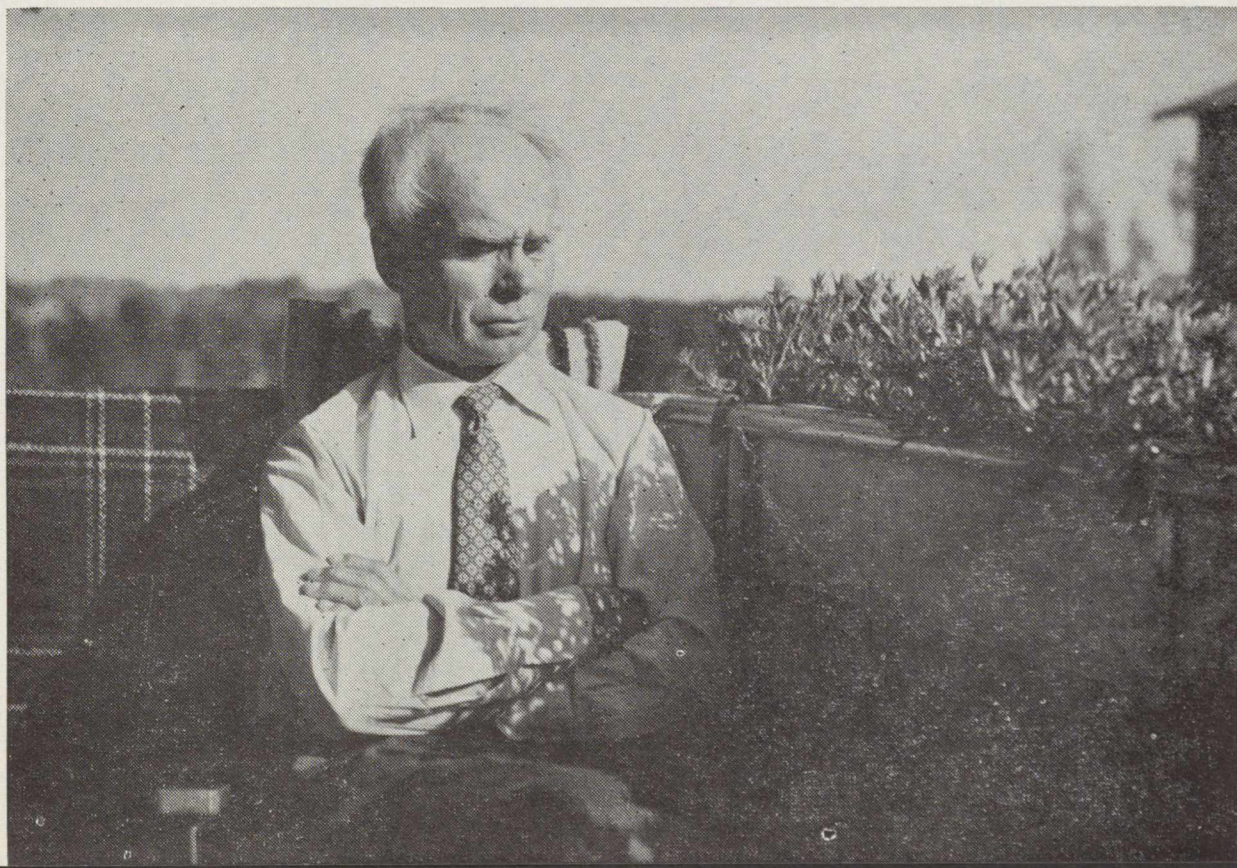
Rašytojas Stp. Zobarskas:

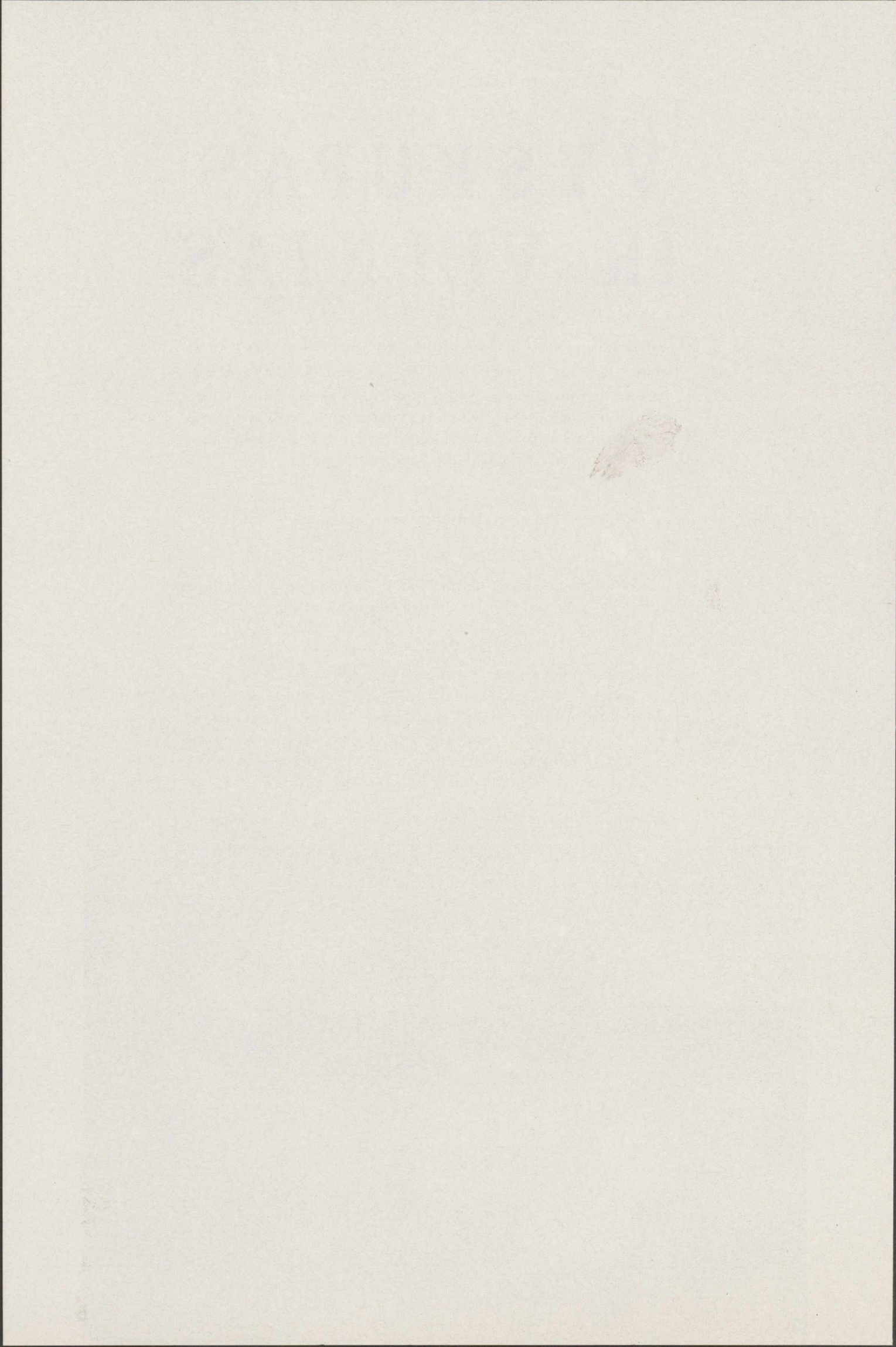
“.. Puikus leidinys! Tikiu, kad ir daugiau taip skoningai išleistų knygų paleisite į lietuviškąjį pasaulį”.

Rašytojas Ben. Babrauskas:

Plačioje recenzijoje “Drauge” tarp kitko rašo —
“.. Knyga išleista gražiai. Joje apstu puikiai stilizuotų sakinių, neįprastų žodžių, ypatingų posakių. **Ašakaitė** ilgam liks (jau liko!) klasiška; ji visada visų bus lyginama su A. Vienuolio “Paskenduole”...”

Rašytojas Ignas šeinis paskutiniaisiais gyvenimo metais

VEIDAI IR VAIZDAI

♦ **BALFO DIREKTORIAI** šių metų rugp. mėn. New Yorke susirinkę visuotinio posėdžio. Centro pirm. dr. kan. J. Končius (1 eil. vidury) padarė smulkų pranešimą apie Balfo nuveiktus darbus ir ateities planus. Revizijos komisija patiekė Balfo revizijos aktą, kurį direktoriai gyvai išdiskutavo ir priėmė. Valdyba ir direktoriai patiekė ir priėmė eilę naujų veiklos sumanymų. Šių, jubiliejinių, metų proga visi lietuviai kviečiami stoti Balfo nariais; nario mokestis — \$1.00 metams, be to, Balfo paramos propagavimas.

Balfo reikalus veda energingas kun. L. Jankus Yra išsirūpinta pigių vaistų ir siuntinių į Sibirą ir kt. Daugelis lietuvių tuo mielai naudojami. Foto Ign. Daukus

THE DIRECTORS for 1958-60 of the Lithuanian Relief Fund. Last August the Directors met for a general meeting.

♦ **BRIGITA BARMUTĖ**, Pan Amerikos žaidimuose Chicagoje vertėja. Ji su tėvais Pietų Amerikoje išgyveno 10 metų ir puikiai kalba ispaniskai, be to, moka angliškai, kiek vokiškai, rusiškai, savaime suprantama, kalba, skaito ir rašo lietuviškai. Dabar ji lanko aukštesniąją mokyklą Chicagoje. Nuotraukoje ji su žaidimų dalyviais čiliečiu ir argentiniečiu.

Brigita Barmutė was the interpreter during Pan American Sport affair in Chicago this summer.

♦ **PROF. J. KUPRIONIS**, dėstąs miškininkystės mokslus Louisianos Politechnikos Institute, Ruston, La. Su juo stovi duktė Danutė, šiemet baigusi to paties instituto medicinos laboratorijos technikos skyrių su "departmental honor" pažymiu, dabar pradėjusi dirbti Champaign-Urbana miesto liginėje. Sūnus Algimantas prieš metus baigė to paties instituto mechaninės inžinerijos skyrių ir dabar atlieka karinę tarnybą, kaip inžinierius cheminių tyrimų skyriuje.

Prof. J. Kuprionis and daughter Danutė; she graduated from the Rustn Polytechnic Institute this year.

♦ **LOS ANGELES JAUNIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖ** (dabar veikia ALB globoj), neseniai atšventusi savo veiklos dešimtmetį. Iš viso turėjo apie 60 viešų pasirodymų lietuvių visuomenei ir amerikiečiams. Iš kairės į dešinę sėdi: Domkus (1; skaičius rodo, kiek metų dalyvauja grupėje), T. Ruzzevičiūtė, akordeonistė (7), Daiva šimonytė (8), šokėja, J. Skirius (7), grupės pianistas. II eilė: J. Dantaitė (4), V. Viliamas (4), R. Motiejūnaitė (1), B. Kazlauskaitė (8), mokyt. O. Razutienė, grupės vadovė (10), viršum jos galvos D. Tamulaitė (7), R. Skiriūtė (9), grupės šokėja, D. Razutytė (8), V. Dūda (6), L. Stančikaitė (5), V. Radvenis (7). Stovi: V. Rėklaitė (7), V. Bričkus (1), Ž. Šimonytė (9), K. Dūda (6), D. Vizgirdaitė (6), A. Razutis (10), A. Kazlauskaitė (1), A. Tarvydas (10), A. Valentinaitė (2), G. Tamulaitis (7). Nuotraukoje trūksta pianistės O. Barauskienės ir keleto šokėjų. Grupė turi apie 30 narių. Visus išgamečius būrelio narius LB apdovanojo. Foto V. Reivydas

THE LOS ANGELES JUNIOR FOLK DANCE group which recently celebrated its 10th anniversary. Foto L. Reivydas

Koncerto metu pirmųjų eilių svečiai (iš kairės): Hamiltono miesto burmistras L. D. Jackson, antra — radijo komentatorė, didelė lietuvių bičiulė Mrs. E. Hyder,

penktas vysk. V. Brizgys, šeštas kun. dr. J. Tadaraukas, septintas Hamiltono LB pirm. J. Vasanavičius.

W. K. Warrender, Ontario komunalinio ūkio ministeris, sveikina suvažiavimą.

Mrs. E. L. Fairclough, Eimigracijos ir pilietybės min., sveikina VI-sios Lietuvių Dienos dalyvius.

Tautinių šokių šokėjos pasiruošusios šokiams: N. Stainaitė, A. P. Antonio ir G. Minotaitė.

THE PARTICIPANTS in Canada's VI Lithuanian Day, Hamilton, Canada.

Visos foto nuotraukos A. Juraičio

KANADOS VI-JI LIETUVIŲ DIENA
HAMILTONE

TAI LIUDVIKO XV-JO

"BIURAS"

Pirmos rūšies meisterio darbas,

ideališkas, 100% garantuotas.

Dirbami puikiausi baldai

ir siunčiami į visus kraštus.

Kreipkitės:

M-me Emile Schaeffer,
(gim. V. Raciūtė)

22, Cite Comessa, 22;

Strasbourg-Schiltigheim
(Bas-Rhin)

FRANCE — EUROPE

LIETUVIŲ DIENOS

LAPKRITIS / NOVEMBER

1959

—Australijos lietuviai įvairiuose miestuose jau turi 7 Lietuvių Namus, kur buvusi judrus lietuviškasis veikimas LD redakcija norėtų įdėti tų namų iliustruotus reportažus; mūsų bendradarbiai prašomi čia mums padėti.

Jau susitarta dėl reportažo apie Londono Lietuvių namus ir sodybą

Energingai tvarkosi ir kuriasi Kanados Lietuvių Namai; laukiame reportažų ir iš jų.

—Chicagoje įvyko jėzuitų namų pašventinimas. Pastatus pašventino vysk V. Brizgys, taip pat pasakęs kalbą; sveikino dar dr. Daužvardis, direkt. A. Rugytė, ap. pirm. J. Jasaitis ir kt. Dalyvavo apie 1000 asmenų. Chicago's dienraštis "Chicago Tribune" išskilmėms skyrė apie pusę puslapio.

Namai jau yra tapę tikru lietuvių kultūros židiniu, kur yra aukštesnioji lituanistikos mokykla, Čiurlionio vardo dailės galerija, kur rengiamos parodos; namuose dažnai vyksta organizacijų susirinkimai, minėjimai, posėdžiai, kursai ir kt. Prie namų organizuojamas Lietuvos kovų Karo muziejus.

—Dail. V. K. Jonyno kalėdinis atvirukas-sveikinimas iškilo kaip "best selleris" "Book of the Month" klube New Yorke. Galerija pažadėjo jį platinti. Jonyno pašto ženklą su šv. Kazimiero piešiniu nerukus išleidžia Vatikanas.

—Inž. Juozas ir Marian Zichwic, buvę L. Vyčių Los Angeles kuopos pirm. ir sekretorė, dabar apsigyveno ir įsigijo namus Sunnyvale, Calif., netoli S. Francisco.

—Dr. M. Slapšys gavo darbo Washington, D. C., kaip okeanografas ir ten persikėlė gyventi.

—LD-ny prenumeratą 2 metams į priekį sumokėjo V. Simanavičius iš Chicagos, inž. J. Gaižutis iš Detroito, J. Baltrukonis iš Philadelphijos, A. Braškys iš Sudbury, Canada (ir spaudos reikalams pridėjo \$3).

Br. Saplys iš Toronto užsimokėjo LD-ny prenumeratą 3 metams į priekį.

—LD spaudos reikalams paaukėjo — A. Belinis iš Chicagos — \$10.00, J. Janušonis iš Kenosha — \$3.00.

—Lithuanian Radio Hour, vadovaujama veikėjo A. F. Knežio, spalio 11 paminėjo So Bostone sidabrinę 25 metų sukaktį. Išskilmėse dayvavo daug žymių asmenų ir radijo rėmėjų. Sukaktis atžymėta per radiją, spaudoje ir pokilyje, kurio proga išleista plati programa su sveikinimais.

Artimiesiems Lietuvoje, Sibire padėsite, siųsdami praktiškus daiktus per lietuvių vadovaujamą (ved. Dr. G. Valančius) įstaigą

A N A P U S

IMPORT - EXPORT

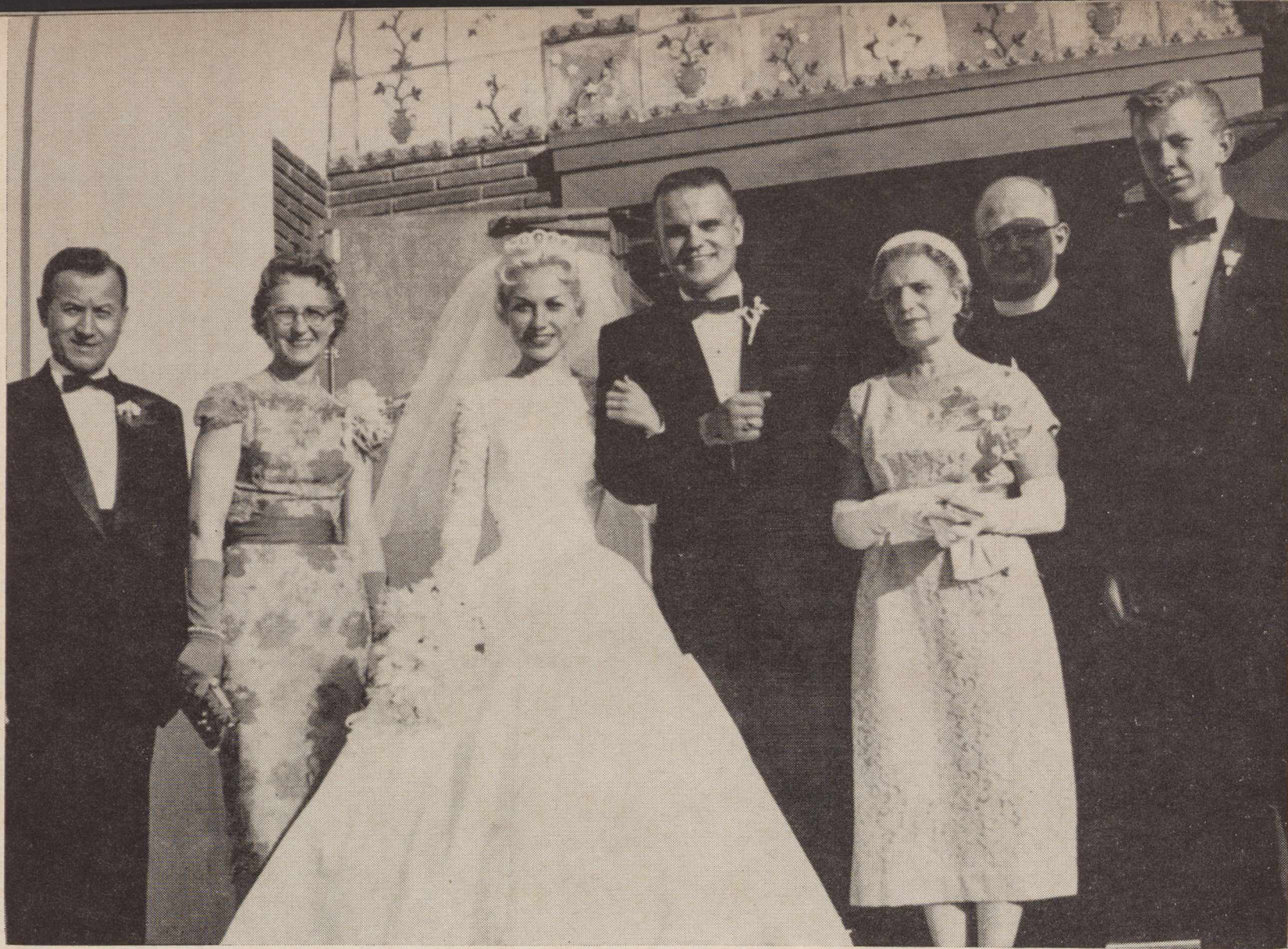
3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26, California

Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, vaistų ir kt. Taip pat priimami ir Jūsų sudaryti siuntiniai.

DARBO VALANDOS:

kasdien 11 a. m. — 7 p. m.,
sekmadieniais 12 — 4 p. m.,
pirmadieniais uždaryta.

Telef.: NORmandy 5-2702

ALDONA MARIJA AUDRONYTĖ IR VIDMANTAS VARIAKOJIS po jungtuvų, įvykusių Los Angeles šv. Kazimiero par. bažnyčioje rugsėjo 5 d. Iš kairės: Antanas ir Aldona Audroniai, jaunosios tėvai, jaunoji ir jaunasis, Bronė Variakojienė, jaunojo motina, kuri atvyko iš Chicagos ir jungtuvų metu bažnyčioje pagiedojo solo, kun. A. Bučmys, suteikęs moterystės

ryšį, Vytenis Audronis, jaunosios brolis. Jaunieji — aktyvūs Los Angeles lietuvių kolonijos nariai; Audronytė studijavo meną ir čia rengtiems scenos veikalams yra piešusi dekoracijas.

Aldona M. Audronytė and Vidmantas Variakojis after their wedding on Sept. 5, in Los Angeles, Calif.

Foto P. Gasparonis

—ALB Hartfordo skyrius apmokėjo LD prenumeratą siunčiamų LD-ny į Hartford Public Library.

Skaitytojai atpažįsta asmenis, esančius karuku su rašytoju Šeiniū

Į LD prašymą atsiliiepti, kas pažįsta asmenis poroje foto nuotraukų, įdėtų prie rašinio apie rašytoją Šeiniū, žodžiu bei raštu redakcijai pranešė: prof. M. Biržiška, J. Sonda, A. Klimas, A. Lapšys, R. Liormanas, A. Mončys, J. Navakas ir K. Norkus.

LD rugsėjo mėn. nr. 7 psl. deš. p. vid. foto nuotraukoje yra šie asmenys: I eil. iš kairės — Adomas Lastauskas (vėliau Lastas, poetas, pasirašinėjęs slap. Adomas Juodasis), Ignas Jurkūnas (Šeiniū) ir Julius Abraitis, gydytojas, dabar gyvenęs Clevelande; II-je eilėje — Vytautas Petrusis, buvęs premjeras, finansų ministeris ir visuomenės veikėjas; bolševikų ištremtas į Sibirą (likimas nežinomas); Antanas Žukauskas (rašytojas A. Vienuolis) ir Stasys Naginskas (pasirašinėjęs slap. Stajė), vėliau pedagogas; žemiau — Petras Klimas, dabar gyvenęs Kaune, buvęs mūsų diplomatas, Vasario 16 akto signataras.

A. Klimas mano, jog ši nuotrauka gali būti daryta 1912, ar 1913, ar 1914 metais; visi asmenys esą artimiausi moksleivių žurnalo "Aušrinės" bendradarbiai.

K. Norkus, "Argentino L. Balso" redaktorius, išvardinęs šiuos Maskvos aukštųjų mokyklų studentus, dar pastebė: "Lastauskas — juridiniam fakultete; Šeiniū — Šaniavskio vardo Universitete (kur ir aš sykiu studijavau ir su Ignu Šeiniū viename kambaryje gyvenome); Abraitis — medicinos fakultete; Petrusis — komercijos institute; Vienuolis — provizorius vaistinėje "Obščestvo Russkich Vračei, Arbat 9"; Naginskas — Konstantinovskio Matininkų Instituto studentas, paskui Rokiškio gimnazijos direktorius, kalbininkas; Petras Klimas — Maskvos Imperatoriško Universiteto juridinio fakulteto studentas, kaip ir Lastauskas, pastarasis buvo pašalintas studentų sukilimo metu, laikė kvotimus kaip laisvas klausytojas, Lietuvoje advokato, kaip ir jo žmona Birutytė."

Tame pat psl. kampinėje fotograf. iš k. į dešinę: gub. Navakas, kun. Pupaleigis, buv. direktorius, pranciškonų gimnazijoje, I. Šeiniū, gen. Kazys Navakas, gub. Jono Navako brolis, Pomeranijoje bolševikų apsupime išduotas, enkavedistų suimtas ir nužudytas.

—"Rugsėjo mėn. numeryje foto su sportininkais Argentinoje parodė ir Pr. Ožinską iš Buenos Aires; mes pereitą žiemą buvome nuvažiavę į Argentiną ir gyvenome jo namuose; jis yra "Argentino L. Balso" leidėjas. Dėkui." S. Windsor, Conn.

W. Jurgėlas

Klaidų pataisymas

—Spalio mėn. LD numeryje įsibrovė keletas techninių korektūros klaidų:

3 psl. antros skilties vidury be reikalo atspausa eilutė: "Foto V. Noreika";

18 psl. prie J. Kukauskio klisės be reikalo įdėta eilutė "Foto J. P. Palukaitis (Dirva)"; tas parašas turi būti 6 psl. prie Mrs. Griffith nuotraukos; 6 psl. prie Al. Gimanto pavardės neturi būti "Detroit, Mich."

JONAS JURGILAS, M.D.

10718 White Oak Ave.

(kampas Chastworth Blvd.)

GRANADA HILLS, CALIF.

Ofiso telefonas: EMpire 3-5909

Namų telefonas: EMpire 3-5707

PRIĖMIMO VALANDOS:

Kasdien

10—12 priešpiet ir 2—8 val. vakaro,

šeštadieniais

10—12 priešpiet ir 2—4 popiet..

ILIUSTRUOTO REPORTAŽO

KONKURSA S

Siekdami labiau atkreipti lietuvių visuomenės dėmesį į pozityvius mūsų gyvenimo reiškinius ir norėdami savo bendradarbius bei skaitytojus paskatinti jų paieškoti, "Lietuvių Dienos" skelbia iliustruoto REPORTAŽO KONKURSA.

Konkurso taisyklės:

1. Temą ar sritį autoriai pasirenka patys. Reportažas gali vaizduoti kokius nors lietuviškos institucijos, organizacijos, šeimos, ar atskiro asmens gyvenimo ir veiklos įdomesnius momentus arba kokį atskirą reikšmingesnį įvykį, k. t. šventę, kongresą, suvažiavimą ir t.t.

2. Žodinė medžiaga neturi viršyti 1000 žodžių. (Čia nenaudotina pasikalbėjimo forma). Nuotraukų pridedama kiek galima daugiau, nurodant svarbumo eilę. Po nuotraukomis parašyti pilni parašai — asmens, vietos, datos ir pn.

3. Autoriai, siųsdami reportažus konkursui, turi lydrašty įsakmiai tai pažymėti. Jei reportažą ruošia žurnalistas kartu su fotografu, jie patys savo tarpe nusprendžia, kurio (ar abiejų) vardu reportažas duodamas spaudai.

Sprendimas.

Sprendimo teisę turi visi LD skaitytojai ir bendradarbiai.

Balsuojama bus už tuos reportažus, kurie pasirodys Lietuvių Dienose š. m. II pusmečio ir 1960 m. I pusmečio numeriuose.

Autoriai prašomi tuoj pat planuoti ir ruošti bei siųsti reportažus, kad paskutiniams numeriams nesusikauptų per daug medžiagos.

Premijos

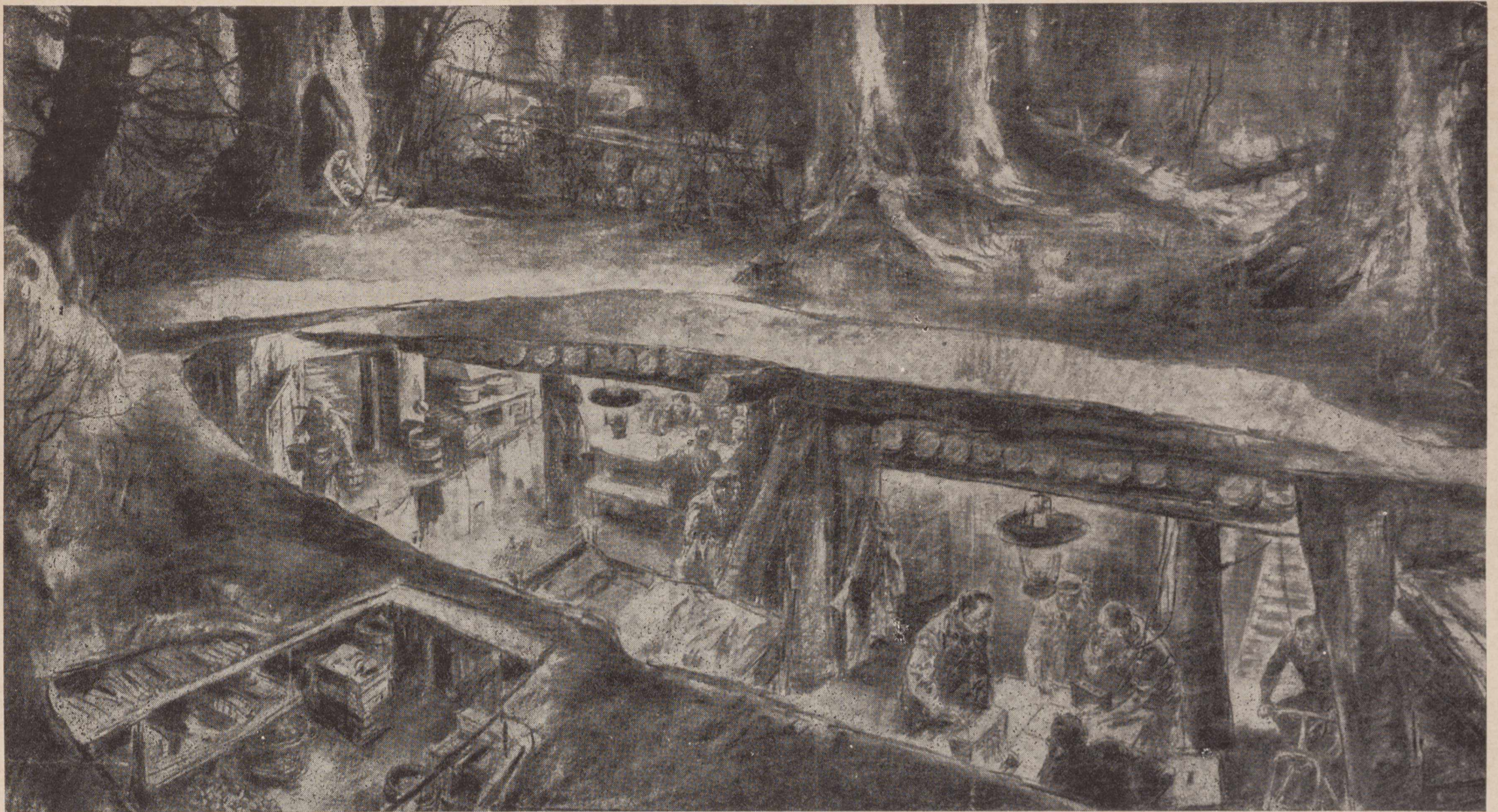
I-ji premija — 100 dol. (mecenatas kun. dr. J. Prunskis);

II-ji premija — LD leidinių bibliotekėlė (pasirinktinai) už 25 dol.;

III ir IV premijos — LD prenumerata metams (galima perleisti kitam kaip dovaną).

Balsavimas

Balsuoti kviečiami visi skaitytojai, bendradarbiai redaktoriai ir foto redaktoriai. Balsams teikiami taškai: skaitytojo balsas turi 1 tašką, redaktoriaus atsk. mieste — 5 taškus, foto bendradarbio — 3 taškus.

PARTISAN UNDERGROUND installations in a forest in Lithuania. From lair such as this Lithuanian partisans fight Bolshevik invader [More see article "Didvyriai ir išdavikai" (Heroes and traitors) on pp. 16-17].

LIETUVOS PARTIZANŲ būstinė miško požemy. Įėjimas pro kiaurą medį; šviesa ga-
minama varant prie dviračio pritaisytą dinamo motorėlį.
(Apie partizanus skaitykite šio nr. rašinį "Didvyriai ir išdavikai" 16-17 pp.).

Abolishment of Private Property

IN THE SOVIET OCCUPIED LITHUANIA

"When there will be no money and other personal-private property, the people will live more successfully..." — When the Russians reach their goals, the Lithuanian people will be as nude as the snipe and completely yoked to the state.

The communization and sovietization of Lithuania, which began from the day of the first occupation, has gone through various stages. During the first early days when the Russians occupied Lithuania by force those who said that the Red rule would bring into existence large collectivized farms in Lithuania were outrightly called "liars and agitators" by the Russians rulers. The Russians "explained" themselves by saying that only the big landowners would have their lands taken away from them and distributed to the landless and small landowners. The Lithuanians soon found out that the Russians were full of deceit.

When the Russians declared that all land belonged to the state, and upon instituting work quotas of norms for the populace of the Red state, the small landowners soon felt the all-powerful force of the state. The second coming or occupation by the Russians, herded each and every person into the collectivized farms (known as kolchozes and sovchozes), allowing the farmers to possess only small private plot of land, an acre more or less and some farm stock, animals, fowls, for an indefinite length of time. To the chagrin of the Soviet rulers the collectivized farmers did surprisingly much

better with their microscopically tiny land plots of private property and farming indeed, they got better harvests and had better farm stock than the collectivized farms...

Currently throughout occupied Lithuania reforms are being put to work. "Private" plots of land farm animals and fowls are sold to the collectivized farms. However, this reform is being carried out gradually so as not to stir up discontent and resistance on the state farms. The Red rulers ask the question: "Why does the state farm worker need a private plot of land if he can get products from the state warehouse?"

What kind of reply did the curious state farm workers of Pasvays get?

When the action started in Lithuania to liquidate personal-private landplots and farm stock, the state farm workers began to plague the Soviet editors and radio station of their capital city Vilnius, asking for information about the new reforms, and about the confiscation of private property.

The Vilnius radio station took the initiative this past month, Sept. 4, to discuss the subject of new reforms directly in reply to the enquiries made by a group of state farm workers of the district of Pasvalys, North Lithuania.

Continued on next page

THE HORICULTURE FARM in Vytėnai, Lithuania. 90 acres contain about 12,000 fruit trees. In the picture — apples ready to be transported to markets.

SODININKYSTĖS-DARŽININKYSTĖS bandymų stotis Vytėnuose (buv. Račiūno ūkyje), netoli Kauno. Sodas užima 30 ha; sode auga apie 12 000 vaismedžių. Kartu su sezoniniais darbininkais čia dirbą apie 130 žmonių, jų tarpe 17 agronomų (yra žinių, kad ten dirbą iš tremties grįžęs agr. A. Stulginskis). Nuotraukoje obuoliai išvežami į rinką.

The reply to the inquisitive workers of the section of Pasvalys is really interesting in its frankness. The Vilnius radio station told them to recall the olden days when the manifesto which Marx & Engels announced carried emphasis not on doing away with private property in general, but only on the doing away of capitalistic property (making factories state-owned, etc.). However, household furnishings, and for instance, wearing apparel, food, etc., which are bought

by the wage earner, is still even now the personal-private property of the citizens of the Soviet Union.

But the communists want the people to believe what it tells them, to the effect, that the people will live better by doing away with private property. When commodities of personal use will cease to be objects of buying and selling, nobody will have to buy anything: needed commodities of life will be obtained from the state farms and state warehouses. The Reds say,

"INSIDE THE CAPTIVE BALTICS"

In the October 31 issue of "The Saturday Evening Post", Demaree Bess has written a very interesting article on the present situation of the three Baltic States "Inside the Captive Baltics". His main statistics are based upon the living situation of the three capital cities, Tallin, Riga and Vilna (Vilnius), since they were just recently opened to American and other visitors (Riga has been opened two years ago, the other two — very recently).

"These Baltic states demonstrate

as time passes many of personal-private belongings will not be useful... For example: if the state farms operate efficiently there will be no necessity for the individual families to possess private land plots, because they will be able to get all needed products from the state farms. And, moreover:

"It will not be necessary for the people to save money or hoard food. So the question is — why should the people have food and other products saved for themselves if they may be obtained at any moment from the state warehouses? When there will be no money involved nobody will want to possess more food or other necessary commodities of life. . . It will be good public service in collectivized form", said the Vilnius communist radio station.

Its hard to surmise that the people living in the district of Pasvalys, Lithuania, and in general all the state farm workers of the country, will be contented with such an answer. Their fears that the Red regime is moving towards absolute abolishment of personal-private property will not grow smaller but bigger, due to such an answer to their queries. It will become more clearly evident to the Lithuanian people as to what goals the Soviets aim to reach: they apparently want to make the enslaved Lithuanians as unclad as the scantily feathered snipe and put them harder and tighter into the yokes of state quota production demands, literally, have them totally enslaved and pilloried, and allow no human rights whatever to them, not even the mere possession of a coat or haadgeer, nor their own tablespoon, which they will carry with them to sip collective slop-soup cooked in a collective boiling-pot...

Translated from the Lithuanian by P. W. Urban

dramatically the extremely clever system evolved by the Kremlin to keep its numerous minorities under firm centralized control, while permitting them to use their ancient languages and to preserve some of their age-old customs. Moscow's controls are disguised. The Russian garrisons in Baltic states make themselves as inconspicuous as possible. I was told that the only large garrisons are confined to offshore islands, probably missile bases. The only uniformed soldiers I saw were alone or in pairs, and local residents told me most of them are native born. Members of local minorities occupy most government offices having direct contact with the public. But ranking officeholders also are members of the Communist Party — that's the key to the Kremlin's domination. **The Communist Party tolerates no opposition party.** Baltic Communists, like all others in the Soviet Union, are directly responsible to Moscow" / Continued on page 23

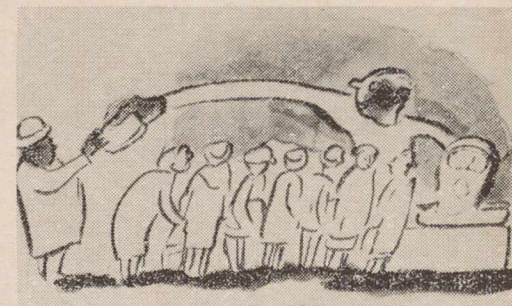
A GOOD BUTCHER...

Pirmos rūšies mėsos kirtikas ir iš kaulo daug priskaldo

R. Palčiausko piešinys

A FRIEND IN THE SHOP

Pažįstamas krautuviėje

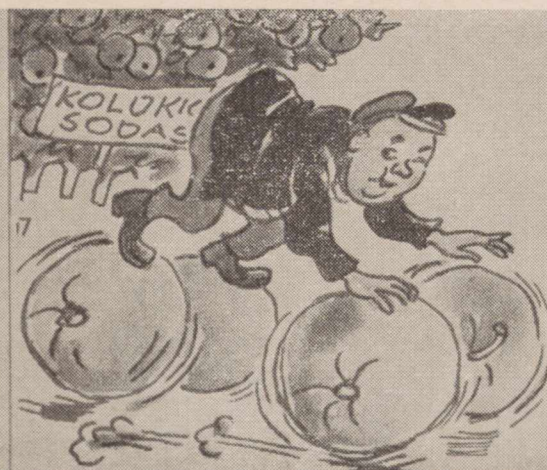
V. Šato piešinys

THE EVOLUTION OF APPLES

Obuolių evoliucija.

J. Dociaus piešinys

Pora faktų iš sukolektyvinto gyvenimo ok. Lietuvoje. Vienintelis satyros ir humoro laikraštis "Šluota" pilnas tokių ir panašių faktų, smerkiančių sukčiavimą, savanau-diškumą, "liaudies turto" vagystes, ir tt. Ko'chozų pirmininkai, sandėlių vedėjai, prekių pardavėjai ir pan. per keletą metų pasistato privačius namus (100.000 rubl. vertės), įsigija automobilius (15.000-25.000 rublių vertės), gaudami algos po 800-1000 per mėnesį. Tokie kombinatoriai daugiausia esti iš gilumos atkelti ir jau spėja komunizmo idėjas "įsisavinti" svetimtaučiai.

SELECTED LITHUANIAN SHORT STORIES

Introduction by CHARLES ANGOFF

The short story form is one of the oldest and loveliest in the realm of *belles lettres*. It is also one of the most difficult, for its very brevity highlights whatever blemishes a particular example of it may have. A novel often swallows up many of its deficiencies; a short story cannot do this. Thus while more short stories than novels have been written, fewer of them, probably, in proportion, have stood the test of time.

Where were the first short stories written? Who knows? But short stories, very likely, were related in times still unknown to human history. The telling of tales, it now seems probable, came only after the recitation of verses. In any case, the short story has been one of the most beloved and most popular of literary productions. Nearly all the Western and Eastern basic religious books are rich with short stories. Our own Bible, both the Old and the New Testaments, is filled with beautiful short stories, which can be taken literally or symbolically, depending upon the nature of one's religious belief.

Have the secular stories reached the quality of those in the Bible? Is there one story among them as wonderful as that of Ruth and Naomi, of David and Goliath, of Samson and Delilah — and some of the parables in the New Testament? It is unnecessary to answer this question to admit that many secular stories have been truly great — filled with profound insight into the mysteries of life, of man's relation with woman, and of mankind's relation with the vast unknown about us, and also filled with soft and lovely music echoing realms of being that seem to elude the mere mind. Chaucer and Hardy and Maugham and Joyce, to mention only names that come to mind at once, wrote many such stories in English. Flaubert and Maupassant wrote many such stories in French — and in other languages there have been the stories of Chekhov and Tolstoy and Mann, and in the United States there has been a great richness of short fiction. Indeed, a case can be made out that American short stories, as a class, as of now, are superior, all in all, to American novels. This, of course, is debatable, but no one can deny the glories of some of the shorter works of Willa Cather and Sarah Orne Jewett and Theodore Dreiser and Sherwood Anderson and Ring Lardner and Ernest Hemingway and Herman Melville and Nathaniel Hawthorne, and scores of others.

But the very riches of the major Western nations in the realm of the short story have tended to blind many of us to the works produced by the smaller lands. On second thought, this blindness may have been due to sheer ignorance. After all, what do we know about the stories produced in Estonia and Latvia and Lithuania and Bulgaria and Romania and Luxembourg? In human fashion, what we don't know we often tend to undervalue. That is why Stepas Zobarskas' anthology of Lithuanian short stories is valuable on the face of it. Here, at long last, we have a representative selection of

stories by Lithuanians. No more need we plead ignorance about Lithuanian short fiction. And now, it seems to at least one reader, we have to practice a little humility when discussing our own short fiction. We have produced wonderful tales, but, so, it begins to seem, have smaller nations.

The stories that Mr. Zobarskas has brought together constitute a major contribution to contemporary literature. He has opened up a new world of literary fascination for us. I imagine that the difficulties of translation have, here and there, kept a story from appearing in all its beauty and power, and yet every one of the works in this volume has excellence of one kind or another. The range of the book is vast. Antanas Vienuolis contributes two stories, "Veronika" and "The Cursed Monks". The first is about an old situation, a man has his will of a young woman, runs away, and she does away with herself, but it is done with extraordinary compassion and it is instinct with poetry. The second is a parable and story and homily, all in one, concerned with pride and greed and violation of one's sacred vow. It is stark, austere, suspenseful, and deeply moving. These two stories alone should win for Vienuolis an enviable reputation in the history of the modern short story. "The Herrings", by Vincas Krėvė, is a powerful satire on a strange form of double-standard morality, with a piercing look into woman's psychology. There are two tales dealing with the contemporary political world — "Memoirs story. "The Herrings", by Vincas Kudirka and "A Nightmare", by Ignas Šeinius. In the Kudirka story the invaders attempt to Russify a bridge, and in the Šeinius story a refugee experiences a nightmare, as the title indicates, and in both the portrayal of the invincible human spirit is truly memorable. "The Gravediggers", by Marius Katiliškis, overflows with humor in the grand manner. "The Red Shoes", by Jurgis Savickis, also deals with an immemorial situation — a man is on a trip, his eye begins to rove, and the unexpected arrival of his wife brings him back to reality — but it is written with a delicious tolerance for man's imperfections. Then there is "The Monsignor's Footstool", by the editor himself, which is an expert and perceptive story of the trials and tribulations of the sacerdotal life — and also is strange humors.

I have mentioned only a few of the tales in this fine book. The others have values of their own. Naturally, some are better than others, but all are worth reading many will be relished, once read, and at least a half dozen, I incline to think, will be long remembered. There is something strange yet very warm and intimate about the stories in this volume. There is something European in their honesty and earthiness and pity, but there is also something that touches all mankind.

As an old reader of short stories, as a writer of short stories myself, as a teacher of the appreciation

Charles Angoff, adjunct Professor of Literature, Associate Editor, Mercury Publications; author: A Literary History of the American People, Adventures in Heaven, When I was a Boy in Boston, Journey to the Dawn, In the Morning Light and The Sun at Noon (novels) and other. He wrote fine introduction for Stp. Zobarskas' collection Selected Lithuanian Short Stories.

Ch. Angoff, profesorius, redaktorius, naujas liet. literatūros bičiulis, Stp. Zobarsko redaguotam liet. novelių rinkiniui angliškai parašęs čia spausdinamą žodį.

and art of the short story, I urge all those who are interested in exciting reading experiences to make the acquaintance of Mr. Zobarskas' important new book, Selected Lithuanian Short Stories.

For your copy of "Selected Lithuanian Short Stories" \$5 Money Order send to: Stepas Zobarskas, 85-37 88th Street, Woodhaven 21, N. Y.

INSIDE THE CAPTIVE BALTICS

Continued from page 22

"Unless something goes wrong, Russian officials in Baltic countries are not publicly identified. This creates an impression of more independence than actually exists."

According the D. Bess' observations, the Baltic states have partly won their battle to preserve their racial and cultural identities, even under the Soviet dictatorship. Thousands exiled to Siberia, about 1/3 of them, are returning to their native lands after 12-14 years of slavery. The others perished, or are still there. These communities are now once more distinctively Lithuanian, Latvian and Estonian.

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį.

FURNITURE CENTER, Inc.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Vedėjas — J. LIEPONIS

Phone: Victory 2-4226 CHICAGO 8, ILL. 3222 S. Halsted St.

1. Vytautas the Great (about 1350-1430). — Vytautas Didysis. 2. Lithuanian National Coat-of-Arms (Vytis) as adopted from the State Seal of Vytautas the Great. — Vytis. — 3. Lithuanian Girl in National Costume. — Lietuvių tautiniai drabužiai. — 4. Emperor Sigismund of Germany (1368-1437), who presented the Royal Crown to Vytautas the Great. — Vokietijos imperatorius Zigmantas, padovanojęs Vytautui D. karališką karūną.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

Part XXIII

By ANTANAS BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Vytautas respected King Jogaila and stood for friendly relations between him and Poland. But the good relations with Poland began to weaken when a common enemy of both, the Teutonic Order, was defeated. Differences rose anew with the possibility of Vytautas being crowned king of Lithuania.

The Meeting of the Nobles in Luck, 1429. Drawing by A. Varnas. — Bajorų suvažiavimas Lucke 1429. Dail. A. Varno pieš.

In 1429 at the Castle of Luck, Lithuania, a conference of the nobles was called to discuss the political problems of Eastern Europe. In attendance were such famous European personalities as Vytautas the Great himself, King Jogaila of Poland, the German Emperor Sigismund, the Russian Dukes of Moscow, Tver and Riazan and many other dukes and nobles from Germany and Poland.

During this meeting Emperor Sigismund raised the question of crowning Vytautas the Great king

of Lithuania, since he was a celebrated and mighty ruler. King Jogaila agreed, but the council of the Polish nobles, under leadership of Bishop Zbignev Olesnicki, were opposed to the coronation. The Polish nobles were of the opinion that coronation of Vytautas would mean Lithuanian secession from Poland and the dissolution of all extant treaties.

Accordingly, the Polish king and his nobles quit the meeting.

Despite Polish protests, the coronation was set for September 8, 1430. Emperor Sigismund of Germany presented a royal crown to Vytautas, sending it via Poland. But the Polish nobles intercepted the messengers and confiscated the crown.

King Jogaila, pressed by the nobles, recalled his approval. Despite all this, preparations for the coronation continued. Emperor Sigismund promised to send the crown by another means.

Vytautas the Great, however, was fated to be absent from the coronation. On a trip he fell from his horse, was injured, and died in the Castle of Trakai on October 27, 1430, at the age of 80. He was buried in the basement of the Cathedral of Vilnius.

Vytautas was the most famous and mightiest ruler Lithuania ever had. During his reign many Jews settled in Lithuania and earned reputation as shrewd financiers and traders.

(To be continued)

2000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

Lietuvių Prekybos Bendrovė naudojami šia proga padėkoti įvairiuose pasaulio kraštuose gyvenantiems lietuviams už tą ypatingą paramą, kurios mes esame susilaukę per šiuos metus. Reikšdami savo nuoširdžią padėką, kartu mes vėl grįžtame prie savo tradicijos, įsipareigodami visiems lietuviams pasiūlyti kaip dovaną be uždarbio

2000 SPECIALIŲ KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ.

Labai atidžiai pasvarstę savo patyrimu paremtus duomenis, tam reikalui sudarėme ko naudingiausių šitokių 2 skirtingus KALĖDINIUS BE UŽDARBIO SIUNTINIUS:

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ Nr. 1 SUDARO:

- 1.) 3 jardai vilnonės medžiagos paltui,
- 2.) 3¼ jardo vilnonės medžiagos vyriškam ar moteriškam kostiumui,
- 3.) 3 jardai dvigubo pločio pamušalo,
- 4.) storas vilnonis megztinis, sibirišku vadinamas,
- 5.) pora vyriškų vilnonių kojinių,
- 6.) pora moteriškų žieminių kojinių.

To kalėdinio siuntinio Nr. 1 kaina tikrai

\$40.00, įskaitant visus mokesčius.

Svoris 11 svarų.

KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ Nr. 2 SUDARO:

- 1.) 13 jardų vilnonės medžiagos 4 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams,
- 2.) 3 jardai vilnonės medžiagos paltui,
- 3.) 10 jardų dvigubo pločio pamušalo,
- 4.) 10 jardų sunkios medžiagos 3 moteriškoms ar 6 vaikiškoms suknelėms,

To kalėdinio siuntinio Nr. 2 kaina yra tikrai

\$79.00, įskaitant visus mokesčius.

Svoris 22 svarai.

Visos abiems siuntiniams skirtosios medžiagos yra eksportinės rūšies su "Made in England" įrašu ir pasirenkamos šitaip:

- 1.) kostiumams — dvigubais ruožiukais arba lygios tamsiai mėlyna, ruda arba pilkšva,
- 2.) paltams — tamsiai mėlyna, juoda, šviesiai mėlyna, žalia arba kupranugario spalvos,
- 3.) suknelėms — dideli taškai mėlyname, rudame arba gelsvame dugne.

Tuoju reikalaukite pirma nemokamų pavyzdžių, kuriuos mes siunčiame oro paštu į bet kurį pasaulio kraštą.

Mūsiškius KALĖDINIUS BE UŽDARBIO SIUNTINIUS gali užsisakyti kiekvienas lietuvis, vis tiek, ar jis būtų mūsų klientas, ar ne. Bet norėdami visiems duoti progos pasinaudoti jais, nustatėme, kad vienas asmuo iš karto gali užsakyti ne daugiau kaip 2 tokius siuntinius (kiekvienos rūšies po vieną). Taip pat priiminėsime po 1 dol. iš tų, kurie nori užsitikrinti sau KALĖDINIŲ BE UŽDARBIO SIUNTINIŲ, bet galutinio užsakymo lauksime ne ilgiau kaip 4 savaites.

Michigan Farm Cheese

Dairy, Inc.

FOUNTAIN, Mich.

Telephone: Fountain 2301

John Andrulis, President
Angie Andrulis, Vice-President

Gaminami tikri ir nepaprastai skanūs lietuviški sūriai.

Taip pat gaminam didelius sūrius subuvimams ir kitoms progoms pagal užsakymą.

Užsisakykit, tada patys įsitikinsite.

CLEM'S MARKETS

- Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuog gamintos.
- Importuoti lenkiški kumpiai.
- Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais ar didesniais kiekiais, piknikams, bankietams, vakarieniems.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

Šiuo laiku turime tikro lietuviško sūrio, gaminto Andrulio ūkyje, 7529 S. Normandie ● PL. 1-9155
3002 W. Florence ● PL. 95058
Clem Taberski, sav.

MES GARANTUOJAME —

- 1.) Kiekvienas siuntinys pasieks gavėją.
- 2.) Jei siuntinys dingtų, grąžinsime pinigus arba nemokamai pasiūsime kitą tokį pat siuntinį.
- 3.) Apmokėsime visus su pasiuntimu susijusius mokesčius, kad gavėjai Lietuvoje, sulaukę siuntinio, nebeturėtų jau nieko primokėti.
- 4.) Siūsime tik tokias prekes, kurios bus užsakytos pagal jų aprašymą ar remiantis pavyzdžiais.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

1A, Hunt Street London, W. 11 Great Britain

LITHUANIANS MAKE NEWS

● **Dr. D. Krivickas** is the author of "Soviet-German Pact of 1939, a study depicting Nazi and Bolshevik collusion in seizing Lithuania", it has been published in Hamilton, Canada.

● **Johnny Unitas**, born of a Lithuanian family in Pittsburgh, Pa., is a member of the Baltimore Colts professional football team and is considered one of the best quarterbacks in the country.

● **Sofija Kasperavičiūtė** won 1st place in Canadian tennis table championships held in Toronto.

● **Lt. Col. Albina H. Shimkus**, U. S. Air Force, has been transferred from Sheppard Air Force Base in Dallas, Texas to a Staff position in the Pentagon, Washington, D.C.

● Twenty-nine year old **V. Gibavičius**, Buenos Aires, Argentina, though blind, teaches music in a local conservatory and gives concerts.

● **V. Ramonaitis**, a twenty-one-year-old newcomer from Venezuela, has signed with a press syndicate as a caricaturist in Chicago.

● Lithuanian civic leader **J. Čiuvinškas** in Brazilia, just celebrated his 60th birthday. Mrs. Čiuvinškas is on a trip to Egypt where she will visit the Čiuvinškas' daughter, Milda, wife of Egypt's National Bank Director in Alexandria.

● **Msgr. Povilas Marcinkus**, Ota-

wa, Canada, formerly with the Apostolic Delegation there, has been reassigned to the English section of the Vatican's Secretariat.

● **The Lithuanian Cultural Fund** will issue a commemorative publication on the 550th anniversary of the Battle of Tannenberg. It will be in the English language and will set forth the facts surrounding the battle.

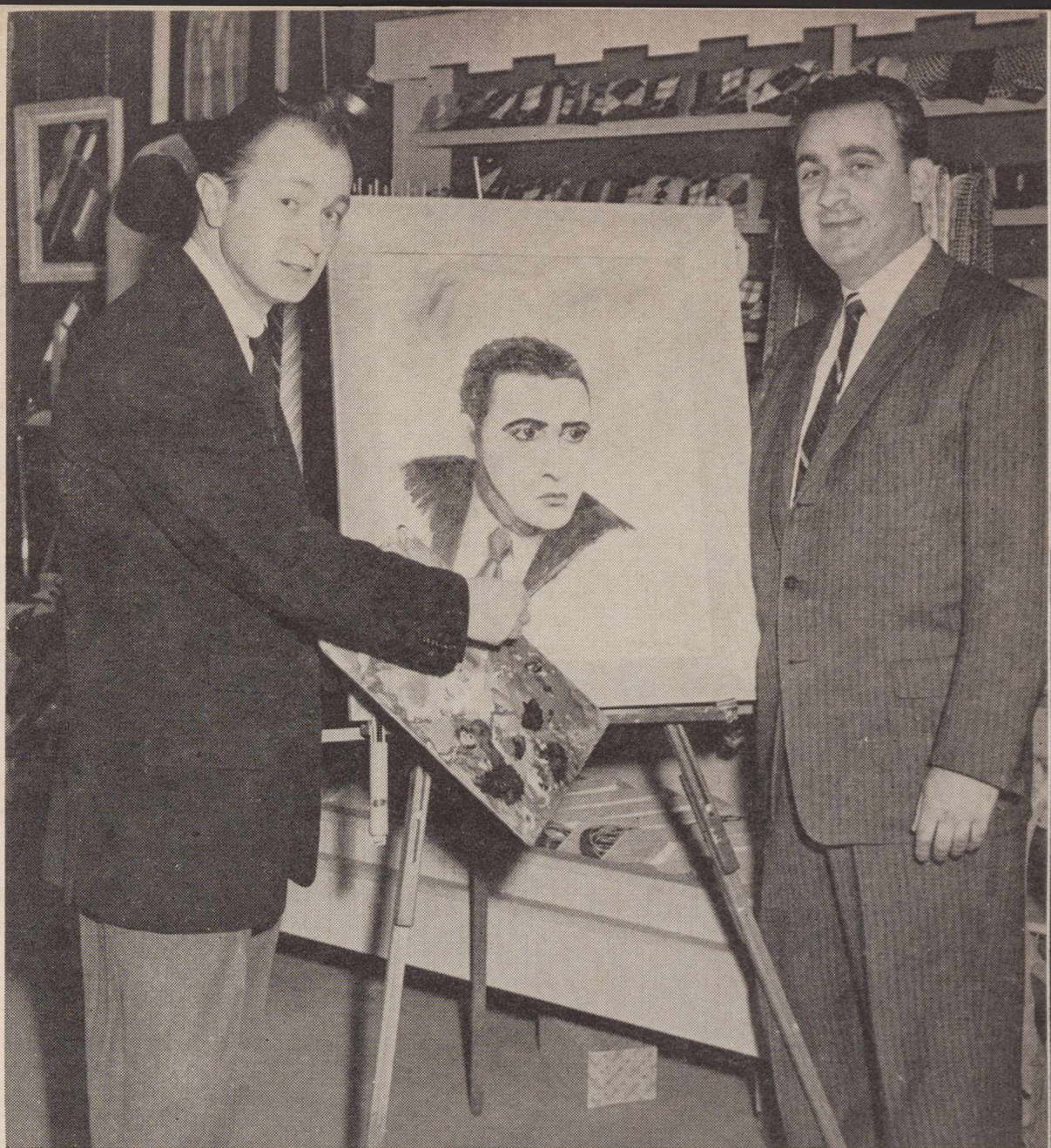
● **Prof. K. Pakštas** has been offered a professorship in the Russian Language at a college in Steubenville, Ohio. A recent study of his concerns the inhabitants of Lithuania and Lithuanians from A. D. to 1959.

● **Dr. V. J. Bieliauskas** has been promoted beginning this semester to the staff of the Psychology Department of Xavier University, Cincinnati, Ohio. — **Danutė Sakalauskaitė** is a Biochemistry graduate from Illinois University, where she is continuing her research. — **Julius Šmulskštys** is a teacher in Government at Indiana University, Fort Wayne. — **Three Lithuanians**, **J. Grigelis**, **Karolina Kleizaitė** and **Alvyra Šveikauskaitė**, are teaches graduates from St. Joseph's Teachers College in Canada.

● **V. Valaitis** has been employed by Newsweek as a photographer-reporter. He had formerly been

GRAŽINA GUDAITYTĖ, University of Illinois 1959 home coming Queen.

GRAŽINA GUDAITYTĖ, Illinois Universitete Urbanoje, išrinkta mokslo metų pradžios grožio karaliene. Studijuoja pedagogiką ir prisideda prie liet. studentų veiklos: aktyvi Akad. Skautų sąjūdžio narė, L. Studentų Sąjungos Urbanoje skyriaus sekretorė.

MATTHEW ORANTE, owner of a haberdashery store in Amsterdam, N. Y. spends his free time on an exciting hobby — painting. He recently won a "Blue Ribbon" — honorable mention at the Annual Art Show of the Junior Century Club for his painting "Moonlight Sonata". In his store Mr. Orante keeps many Lithuanian wood-carvings, hand-made ties and other folk art on display. — Orante is shown putting the finishing touches to a portrait of Metropolitan Tenor Albert DaCosta.

M. ORANTE, čia gimęs lietuvis, didelis liaudies meno mėgėjas ir laisvalaikio dailininkas, baigia piešti Metropolitan operos tenorą DaCostą. Už pav. Mėnulio sonata jis ši pavasarį vietos parodoje laimėjo atžymėjimą.

with a newspaper in Akron, Ohio. A recent showing of his photo portraits was held in the offices of Parents Magazine, N. Y.

● **Elta**, the Lithuanian Information Bulletin in the Italian language issued by the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania, this year marks its 5th anniversary of publication. Editor is the Rev. V. Mincevičius.

● **Musician Alice Stephens** has been asked to be choirmaster of a Lithuanian opera group in Chicago.

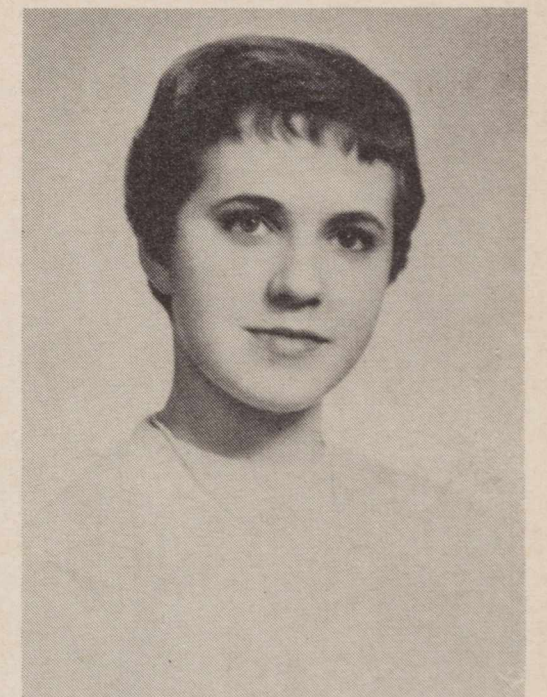
● **Aukuras**, amateur Lithuanian theatre group in Hamilton, Canada, is commemorating 60 years anniversary of the first stage performance ("Amerika Pirtyje") in Palanga, Lithuania, 1899.

● **Andrius Kuprevičius**, Lithuanian concert pianist and a professor at the Cleveland Conservatory of Music, gave performances of the music of Liszt and Chopin on October 18, in Montreal, Canada.

● **Artist L. Urbonas**, Sydney, Australia, won the 1959 Mosman Art Prize for a pastel called "Mother". The National Art Gallery of Sydney purchased another Urbonas work, Haymoving, a woodcut. Also commended was the work of **H. Šalkauskas**. — The Čiurlionis Art Gallery has lately exhibited art by **V. K. Jonynas**, **V. Ignas**, **V. Petravičius**, **J. Rimša**, and **K. Zoromskis**.

● Publishers of music **Summy-Birchard**, Evanston, Ill., will publish works by **Jeronimas Kačinskas** and **Jonas Zdanius**.

● **Dalia R. Bulgarytė** is teaching Non-Organic Chemistry at Fordham University, N. Y.

Marilyn M. Pallys is the first recipient of a \$100 scholarship awarded by the American-Lithuanian R. C. Women's Alliance. Daughter of Mr. and Mrs. Peter T. Pallys of 29 Heywood St., Miss Pallys has entyls of Worcester, Miss Pallys has entered the University of Massachusetts, Amherst, where she will major in chemistry in preparation for a career in medical research. Marilyn was graduated from Ascension High School in Worcester, where she was an honor student, president of the Science Club, and active in dramatics.

M. Palytė iš Worcesterio, chemijos studentė, laimėjusi Liet. Kat. Moterų Sąjungos pirmąją stipendiją.

KAPAI SVETUR

Vėlinių vakarui...

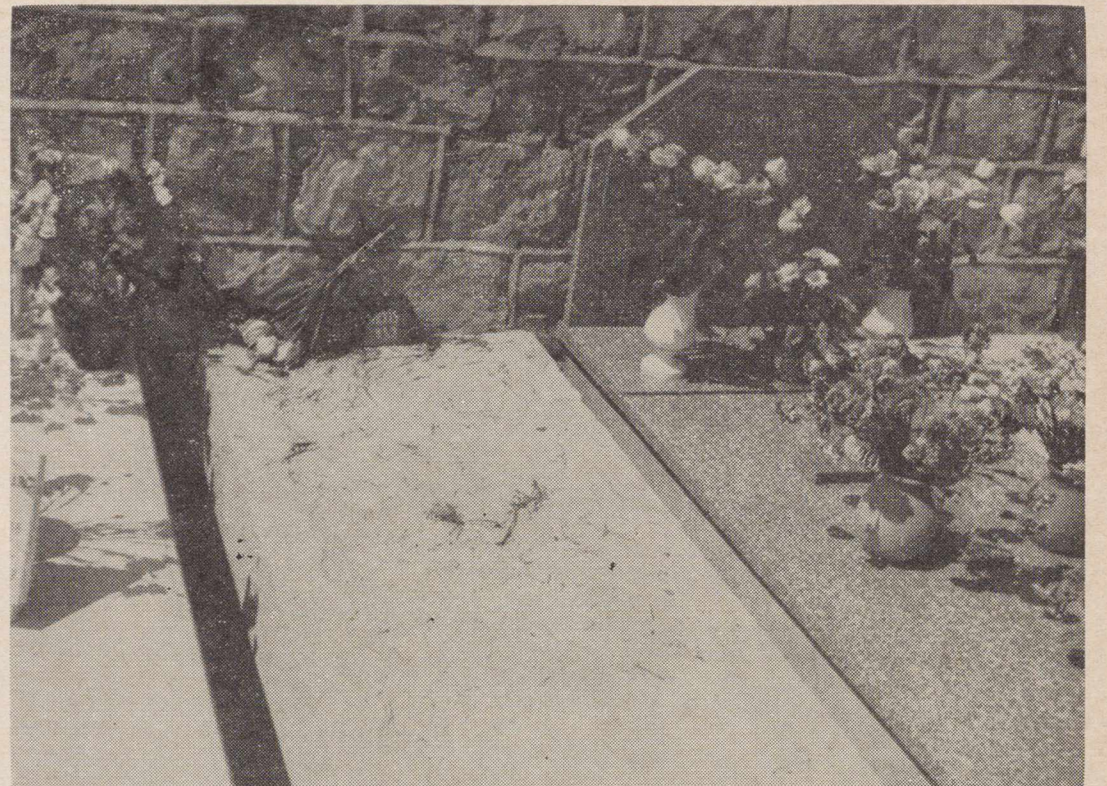
Paminklas ant Vinco Krėvės kapo Philadelphijoj šv. Kryžiaus kapuose, pašventintas 1958 m. birželio 7. Paminklą projektavo arch. J. Mulokas, darbą atliko skulpt. P. Vaškys
MONUMENT on the grave of V. Krėvė in Philadelphia, Pa.

Vincas Krėvė Mickevičius, g. 1882 spalio 17, miręs 1954 liepos 7, iš Lietuvos pasitraukė antrą kartą užplūstant komunistams. Gyveno ir dėstė Philad. un-te, baigė rašyti biblinį veikalą Dangaus ir žemės sūnūs. Dabar jo veikalai leidžiami Raštų tomais JAV-se ir atskiromis knygomis okup. Lietuvoje. V. Krėvė yra vienas didžiausių lietuvių literatūros šulų, kurio Dainavos šalies padavimų, Šarūno ir kt. veikalų negali paneigti joks okupantas. Šiais metais suėjo 5 metai nuo V. Krėvės mirties.

Jurgio Savickio kapas Pietų Prancūzijoje apleistas ir niekieno neprižiūrimas, netrukus gali ir visai išnykti. Gaila, kad šio elegantiško lietuvių prozos meisterio palaikai ilsisi taip toli nuo savųjų. Jo žmona Inga mirė pora metų vėliau, jo sūnus dailininkas iš okup. Lietuvos nuvykęs Prancūzijon, atrodo, rūpinosi daugiau komunistų susitikti, negu "dekadento" tėvo palaikus sutvarkyti...

Jurgis Savickis, g. 1890 gegužės 2, miręs 1952 gruodžio 22, yra išleidęs dar Nepr. Lietuvoje apysakų knygas Šventadienio sonetai ir Ties aukštu sostu. Tai buvo "aukšto stiliaus" veikalai, ir jais žavėjosi daugiau literatai ir kritikai. J. Rimošiaus slapyvardžiu jo išleista kelionių knygos Atostogos, Truputis Afrikos ir Kelionės. Po II-jo pas. karą išėjo nedidelis apysakų rinkinys Raudoni batukai, romanas Šventoji Lietuva ir Žemė dega, už kurį paskirta L. Rašytojų D-jos premija. Esą likę šiek tiek rankraščių, kurie reikėtų neužkonservuoti, bet išleisti.

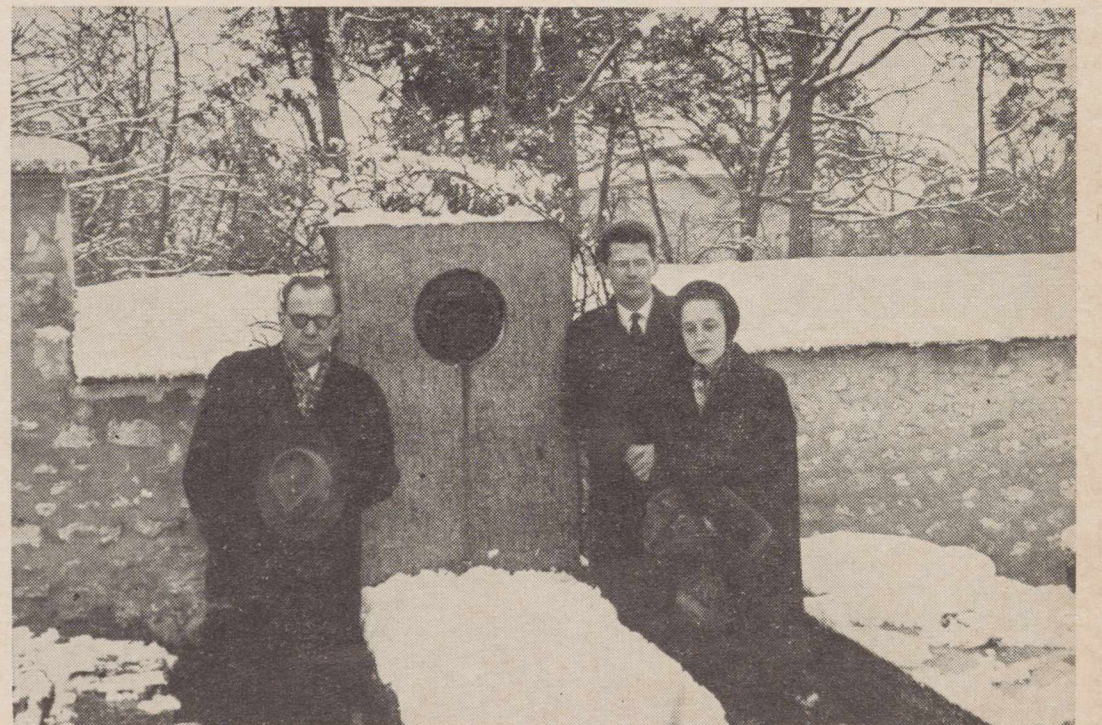
THE NEGLECTED GRAVE of J. Savickis in Southern France.

Oskaras Milašius, g. 1877 gegužės 15, m. 1939 kovo 2, jo paties žodžiais lietuvis poetas prancūzų kalba, šiandieną Prancūzijoje ir kt. keliamas kaip vienas didžiausių šio šimtmečio pusės rašytojų. Tas poeto vertinimas apoteozę pasiekė šiais metais minint jo mirties 20-tį; iš naujo leidžiami jo raštai, rašomos studijos, rengiamos akademijos, statomos jo dramų, kurių viršūne laikoma drama Miguel Manara, kurios tekstu vienas didžiųjų dabart. kompozitorių Tomasi parašė operą Don Juan da Manara. Parengta spaudai ir jo raštų (Poezija ir Miguel Manara) tomas lietuviškai, verstas A. Vaičiulaičio.

PRIE MILAŠIAUS KAPO 1959 m. sausio 11 d. O. Bačkienė (deš.), dr. S. Bačkis ir P. Klimas, Jr. Fontainebleau kapuose.

At the grave of poet Oscar Milosz-Milašius, Fontainebleau, near Paris, France.

Paminklas Juozui Kruminui Vokietijoje, kur 37 metų rašytojas mirė džiova. Nepriklausomoje Lietuvoje jis reiškėsi kaip poetas tose pat eilėse, kaip ir beletristas J. Baltušis, kuris komunistų šiandieną iškeltas į "viceprezidentus", gi J. Kruminas, nepanorėjęs išduoti nei Lietuvos, nei savo lietuviškos širdies, pasitraukė į Vakarus ir čia visu įkarščiu reiškėsi kaip lietuvis patriotas kūrėjas.

Gimęs 1917 sausio 26, miręs 1951 birželio 1, J. Kruminas rašė eilėmis, proza, montažus scenai ir vertė. Išleista 3 jo eilių rinkiniai ir viena apysaka. Romanas Šeštasis medis ir daug kitų raštų liko periodikoje ir rankraščiuose. Vienas ir talkininkaujant jis išvertė apie 16 prozos veikalų tokių autorių, kaip B. Shaw, Z. Lagerloef, G. Chasterton, Ramuz, Hamsun ir kt. Tremtyje leido ir red. hektografuotą literatūros žurnalą Gintaras.

MONUMENT for Juozas Kruminas in Western Germany.

THE WAY OF THE CROSS, Kennebunkport, Maine

LIETUVIŲ
DIENOS
NOVEMBER/LAPKRITIS 1959